



НЕ ЧАКАЙТЕ
ЕХОТО,
АБониРАЙТЕ
СЕ ЗА
В. „ЕХО“!
КАТ. № 255

Брой 2 (1850)

Година LII, ISSN-0205-0943

Февруари 2010

Цена 0.80 лв.

Туристическият вестник

Издание на БТС

• Изкачването на Еверест от Христо Проданов - спортното събитие на XX век БТС - организатор на хималайската експедиция през 1984 г.



Звездните мигове на България

Алпинизмът не е един от най-популярните спортове у нас. Той не е и алпийска дисциплина. Изявите на алпинистите не се аплодират от милиони фенове. Те не могат да се наблюдават дори директно и мнозина от тях зрители не са запознати с трудностите при практикуването на този спорт. Това обаче не попречи именно алпинизмът да изпрева-

ри толкова популярни спортове, като футбол, лека атлетика, художествена гимнастика, борба и редица други при допитването на БНТ, Канал 1 и БНТ САТ за **българското спортно събитие на XX век**.

Изминали са 26 години, но подвигът на Христо Проданов не е забравен. Откликвайки на идеята на БНТ за определяне

на най-значимото събитие на XX век по различните категории, българите изведоха изкачването на Хр. Проданов (20 април 1984 г.) и последвалия успех на цялата експедиция на вр. Еверест на първо място. То изпревари дори класирането на футболните национали на четвърто място на световното първенство през 1994 г. в САЩ. Всеобщото допитване

постави на трето място рекорда на Стефка Костадинова от 209 см на висок скок, поставен още през 1987 г. и неподобрен цели 26 години. Допитването до телевизионните зрители бе проведено на 14 януари и е посветено на 50-годишнината на Българската телевизия. Изборът бе направен в присъствието на водещи наши спортни журналисти – Калин Ка-

тев, Петър Василев и Асен Минчев, както и на изтъкнати спортисти – световната шампионка по художествена гимнастика Илиана Раева, алпиниста Методи Савов, участник в „Еверест-84“, боксьора Борис Георгиев – Моката, първия българин, завоювал олимпийски медал през 1952 г. (бронз).

(Продължава на стр. 12)

КАЛЕНДАРЕН ПЛАН НА БТС

Февруари, март

Национални инициативи

Национално движение „Опознай България –100 НТО - януари-декември, НОК на движението

Национално движение „10-те планински първенци“ - януари-декември, НОК на движението

Национално движение „Опознай родния край“ - януари-декември, НОК, МФВС, БТС, МК, МОМН

Национални прояви

Прояви, посветени на Трети март - м. март, цялата страна, БТС, ТД

Национален пешеходен поход „От тук започва България“, посветен на Осми март – 13-14 март - БТС, ТД „Мадарски конник“, Шумен (за контакти: 054/ 978 448, 0896 688 541), сдружение „СИ България“

Национален женски поход „Пролет 2010“ – март-април, Родопи, БТС, ТД „Шипка“ -Пловдив (за контакти: 0882 966 407)

Нац. пешеходен поход „Рила-2010“, посветен на 8-и март – 12-14 март, – БТС, ТД „Айгидик“, Благоевград (за контакти: 0889 077 212)

Нац. пешеходен поход „Пирин - Славянка“, посветен на Осми март – 4-7 март, БТС, ТД „Момини двори“ - Гоце Делчев (за контакти: 9751/ 60485, 0882 966 484)

(Продължава на стр. 14)



“Академиците” от Варна – на половин век

На 12.12.09 г. студентското туристическо дружество „Академик“ – Варна, отпразнува своя 50-годишен юбилей. В пленарната зала на Общината се събраха над 200 души бивши и настоящи дейатели и членове на клубовете по алпинизъм, спелеология, ориентирание, ски, воден коло и пешеходен туризъм, клуб „Пътешественик“ и най-новия клуб „Млад турист“. Имаше много гости и представители на Община Варна, на университетски

туристически съюз, Асоциацията за университетски спорт, СС на БТС, Българската федерация по ориентирание и туристическите дружества от Варна. СС на БТС награди дейатели с медали „Алеко Константинов“, „Особени заслуги“ и „Отличник на БТС“, а СТД „Академик“ отличи 60 души със специален юбилеен плакет. Всички присъстващи получиха юбилейна книга „50 години СТД - Академик“.

(Продължава на стр. 3)

Печелившите абонати от томболата на в. „Ехо“

И така – очакваният от всички ни с нетърпение ден дойде! Вярвайте, заедно с вас, участниците, се вълнувахме и ние, работещите в централата на БТС. Не може и да бъде другояче, след като в продължение на два месеца получавахме писмата ви от всички краища на България, а те бяха повече от 1000, и отговаряхме на въпросите, свързани с участието; след като през ръцете ни минаха копията ви от пощенските разписки, на гърба на някои от които бяха изписани вълнуващи откровения. Като например: „Здравейте, скъпи редактори, не съм спирал да получавам любимия вестник и съм запазил теченията от 50 години насам!“ или „На 95 го-

дини съм и продължавам да ви чета, това е моят вестник!“ Други бяха абонали деца и внуци не само защото младостта носи късмет, но и да „зарият“ младите и те да поемат щафетата по туристическите пътеки. Силно впечатляващи бяха и изповедите на хора, изпаднали в несъстоятелност или приковани от заболявания на легло, които получават вестника въпреки всичко и за които той продължава да бъде отворен прозорец към света! Към любимия и енергично зареждащ свят на туризма!

Благодарим ви за доверието, приятели!

А ето и резултатите, отразени в протокола:

(Продължава на стр. 2)

СПЕЧЕЛТЕ SANDERO!

www.dacia.bg | Достъпно пространство

• Тествайте един от моделите на Dacia
• Посетете един от 100-те национални туристически обекта на БТС
• Участвайте в томболата

Пълните условия на издана покете са намерете на www.dacia.bg



СПОРТ ТОТО

ТД „Рила“ – накъде?

ГОЛЕМИЯТ ЖИВОТ НА МАЛКИТЕ ДРУЖЕСТВА

Много или малко са три години от дейността на едно дружество? Зависи от пълнокръвието на живота в него. Членовете на ТД „Рила“ при гр. Рила има какво да разкажат и председателят на УС Иван Димитров не срещна затруднения при изготвяне на отчетния доклад за тригодишния си мандат – 17.02.2007 г. – 28.12.2009 г. Но да не бъдем голословни.

Горчива е констатацията за изгубената материална база и възможности дружеството да

припечелва някой лев от нея. Затова и повечето от сбирките ставаха на гола поляна, но не каква и да е, а Кирилова, в диплите на Рила, осеяна с легендарна слава, носеща спомена и духа на историята. Заседанията на УС (повече от 20) доскоро се правеха в кафенета, ресторанти, в залата на общината, което не пречеше ТД „Рила“ да има дейност – въпреки всичко! Днес туристите се надяват този етап да е загърбен – с новия Клуб на туриста, предоставен и отчасти оборудван с лични средства на кмета Георги Кабзималски. Благодарят за обзавеждането му още на директорката на училището Надя Каралийска-Васи-

лева, на читалище „Хр. Ботев“, на ръководството на каскада „Рила“... Самите туристи даряват скромни суми за дообзавеждане на клуба, като част от тях отиват и за абонамент на любимия в „Ехо“. Относно разгласата на информация и популяризиране на дейността си от дружеството могат да разчитат и на Туристическия информационен център в града. Придобивка е и откритият сайт в интернет с адрес: www.tdrila.hit.bg, чрез който очакват не само в страната, но и светът да научи за градчето Рила в полите на великата планина и с едноименното активно и действащо ТД „Рила“!

Проявите

Както казахме в началото – те са многобройни: участия в националния календар, реализиране на богатия календарен план на дружеството, изяви в общински дейности и екоакции – туристите от Рила не могат да упрекнат в безделие. Съвместните действия с планинарското дружество на гр. Кочани (Македония), побратим на гр. Рила, дава полезни резултати и за двете страни. Туристите имат своето участие и в спечелените проекти за трансгранично сътрудничество – възстановяване на исторически и културни паметници, като Бабинска махала, килийното училище, екопътека „Кръста“... При маркиране на последната помагат мисионери от Корпуса на мира, които изучават български език в градчето.

Дейно е присъствието на дружеството при отбелязване 40-годишния юбилей от обявяването на Рила за град. В концертната програма в центъра на града участват туристически хорове от региона и страната – пространството се оглася от волни планински песни, а рилските гори и върхове пригласят. Впоследствие рилчани връщат визитата на хора при ТД „Калабак“ – Петрич, като правят свои изпълнения по време на конкурса „Златен кестен“.

Познавателен туризъм

Тук вече може да се говори и пише много. Като се почне от празника на 15 май, запомнен с похода на над 100 души от Бабинска махала до метох „Орлица“ по пътеката на светеца Ив. Рилски. Срещата в метоха с туристи от Дупница и засне-

мането на празника от канал „Пирин“ в 30-минутен филм често се излъчва по телевизията. Същата 2007 г. ще помнят и с посещение на историческото с. Ковачевица, на Ягодинската пещера. Още – с изкачване на върховете Мусала, на Тумба в Беласица, с посещение на пирамидите до с. Стоб – цялото това движение привлича в ТД „Рила“ 70 нови членове само за 2007 г.!

Пикът на туристическите походи през 2008-а е организираното присъствие на Деня на туризма на витошкия Черни връх. Същата година се отбелязват и 110 г. организиран туризъм в Рила. Празникът е отбелязан тържествено на Кирилова поляна, дружеството получава поздравителен адрес и плакет от ЦС на БТС.

През 2009 г. почти целокупно членовете на дружеството присъстват на юбилейния концерт на хор „Планинска песен“ в НДК и отбелязване 50-годишнината на в. „Ехо“. През годината е посетена пещерата „Магурата“, курортът „Трещеник“... Като далечна и не чак толкова далечна цел остават Перперикон, х. „Трите буки“ в Осоговската планина (а защо не и вр. Руен), Сопот, Карлово, Каловофер. И Гърция, разбира се. Нови походи, нови експедиции и туристически прояви. Новият стар председател Иван Димитров с опитен и свеж поглед върху предстоящото държи здрав кормилото и обещава светли хоризонти. Хубаво е, че туристите му вярват, спечелил е доверието им.

В. „Ехо“



Комисията по теглене на наградите в действие
Снимка Васил Костов

Печелившите абонати...

Уикенд за двама

В хотел „Трапезица“ – В. Търново, при ТД „Трапезица 1902“ – В. Търново – Валентина Чавдарова Григорова – София

В хотел „Трите буки“ – планина Осогово, при ТД „Осогово“ – Кюстендил – Муса Горелски – с. Синя вода

В хижа „Яне Сандански“ – Пирин планина, при ТД „Еделвайс“ – Сандански – Никола Добрев – ТД „Еделвайс“ – София

В хижа „Беласица“ – планина Беласица, при ТД „Калабак“ – Петрич – Иван Ганев Димов – Варна

В хижа „Яна“ – Влахица планина, при ТД „Янина градина“ – Бобошево – Цанка Митева Захаријева – Ст. Загора

Палатка за двама

– Българска федерация по ориентирание – СОУ „Христо Ботев“ – Лозница

– Недялка Иванова – Айтос

Спаден чувал с шалте

– ТД „Хемус“ – Грамадлива – В. Търново

Раница

– Красимир Балабанов – Пловдив

Суичър

– Мехмед Хюсеинов – Лозница

– Христо Маринов – ТД „Вежен“ – Тетевен

– Веселин Кирилов – Димитров – Сливен

Термос

– Севгин Назъм Шукри – Лозница

ПРОТОКОЛ от томболата за участниците - абонати на в. „Ехо“ за 2010 година

Днес, 13 януари 2010 година, се изтеглиха наградите от томболата за участниците – целогодишни абонати на вестник „Ехо“ за 2010 година.

Комисия в състав:

Председател: Нина Мишкова – гл.

– Йордан Андреев – Търговище

– Атанас Панчелиев – Гоце Делчев

– Тошко Дойчинов – Лясковец

– Карекс 2003 АД – София

Фенер

– Бойка Бойкина – Ловеч

– Иван Налбантов – Стара Загора

– Маргарита Стойчева – Ст. Загора

– Георги Ников – Шумен

– Станка Димитрова – Айтос

Тениска – „50 години в. „Ехо“

– Христинка Недева – Търговище

– Стефанка Костенска – Айтос

– Ради Михалев – Ст. Загора

– Йордан Стоянов – Янински – София

– ОУ „Христо Никифоров“ – Ловеч

– Маргарита Велева – Чолакова – Лозница

– Николай Стефанов – ТД „Синаница 2000“ – Кресна

– Божана Митева – Стара Загора

– Станка Цветкова – Ямбол

– Муса Дурльов – с. Трапище

– Иван Димитров – Дрънков – Банско

– Мария Генева – Димитровград

– Георги Върбанов – Петков – ТД „Димитровец“ – Исперих

– Илхан Еюбов Ибрямов – с. Синя вода

– Ангел Тодоров – Пловдив

– Мата Гиндева – Димитровград

– Петър Димитров – Пейчев – Търговище

– Донка Минчева – Стойкова – Ст. Загора

– Асоциация „Спорт в училище“ – Саша Алексиева – Търговище

– Василка Атанасова – Ст. Загора

– Кръстинка Маркова – Габрово

– Христо Манев – Габрово

– Атанас Митков Димитров – Айтос

– Диан Великов – Димитровград

– Веселин Иванов Василев – Ст. Загора

– БФ Триатлон – Гергана Динкова – Рила

– Светла Дикелова – ТД

редактор на в. „Ехо“

Членове: Иван Петров – член на редколегиата на в. „Ехо“

Елисавета Първанова – член на УС на БТС

Алексей Стоев – член на УС на БТС

Георги Каневчев – началник-отдел „УСМ“ на БТС

изтегли следните награди:

„Хемус“ – В. Търново

Ангелина Янкова

Паргова – Ст. Загора

Пакет рекламни кибрити на 100 НТО

– Неделчо Василев – Добрич

– Кънчо Михов Михов – Пловдив

– ЕТ „Д-р Альоша Брельов“ АПИП – с. Синя вода

– Антоанета Любенова Симеонова – София

– Иван Петров Лесов

ТА „Лескомпас“ – Пловдив

– Филомена Иванова – Лозница

– Пламен Петров – Козлодуй

– Йордан Баренски – Костенец

– Здравко Иванов Дучев – София

– Атанас Пенджуров – Костенец

– Ефтим Петков Кънчев – Ст. Загора

– Надка Иванова Иванова – Каловофер

– Димо Димчев – ПЗЦ

„Пода“ – Бургас

– БФ „Кану-кайак“ – Йордан Николов

Крачунов – ТД „Никола Симов“ – Търговище

– Димитър Киров – Димитровград

– Борис Борисов – ТД „Хемус“ – В. Търново

– Елена Стефанова Иванова – Ст. Загора

– Здравко Георгиев – Дошков – Пловдив

– БФ Батут – Момка Спасова – БФТВ

– Рада Шамлиева – Айтос

– Румяна Василева –

„Хемус“ – В. Търново

Начо Иванов – с. Левски, Карловско

– Румен Бориславов Иванов – София

– Садие Кадирова – Лозница

– Божан Станев – В. Търново

– Рахим Мустафов – Търговище

Божидар Георгиев – Ямбол

Николай Арабаджов – Каловофер

Мария Петкова

Фъртунова – Ст. Загора

Елена Ангелова

Несторова – Ст. Загора

Данко Иванов – Видин

Лобен Коларов – Ловеч

Петър Георгиев Илчев – Сливен

Назик Кямил – Провадия

БФ Биатлон

Мария Митева – Ст. Загора

Марин Тодоранов – ТД „Хемус“ – В. Търново

– Минка Иванова – Търговище

– Валентин Петров Донов

– Горна Митрополия

Снежана Христова – с. Подгорица – област Търговище

Георги Карталов – ТД

Айтос

– Павел Никлаев Връдов

– Пловдив

– Т спалня „Яворица“ – гр. Костенец

– Туристическа спалня „Добротица“ – Добрич

– Желязко Пенчев – ТД „Еделвайс“ – Пловдив

Всички абонати на в. „Ехо“ ще получат еднолистни календари на БТС от туристическите дружества по места.

Председател на комисията:

(Нина Мишкова)

Член на комисията:

(Иван Петров)

Член на комисията:

(Елисавета Първанова)

Член на комисията:

(Алексей Стоев)

Член на комисията:

(Георги Каневчев)

Протоколчик:

(Зорница Радонова)

Протоколчик:

(Мариана Филчева)

Наградите могат да се получат в централата на БТС, София, бул. „В. Левски“ 75 (Министерство на физическото възпитание и спорта), V етаж, ст. 524 – Зорница Радонова, (тел. 0882/966 310) или по заявка от туристическите дружества по места – до края на м. май 2010 г. Имената на наградите можете да видите и в сайта на БТС – www.btsbg.org

Изминалата 2009 г. бе една от най-градивните за хижа „Ехо“, сполучлива и успешна за нас, нейните стопани от Спортно-туристическо и природозащитно дружество „Академик“ – Русе. След като през 2007 и 2008 г. с финансовата, материалната и техническата подкрепа на Българския туристически съюз започнахме редица преустройства за подобряване на условията за прием и обслужване на туристите, 2009-а бе решаваща за тяхното завършване.

А списъкът на новите придобивки в хижата съвсем не е кратък.

От най-голяма важност и отнели най-много усилия, време и средства са влезлите вече в действие две инсталации за отопление и топла вода за битови нужди и обновената външна дограма на сградата, доставена от БТС.

Изпълнени са външна укрепваща и топлоизолационна облицовка и вътрешно оформление на новоизграденото панорамно преддверие, обшити и укрепени са стрехите на хижния покрив, уплътнена и антикорозионно обработена е ламаринената му обшивка, удължена и реконструирана е канализацията. Доставени са допълнителни съоръжения за действащата соларна електроснабдителна система и материалите за направа на електрическа инсталация за напрежение 12 в. За по-голяма безопасност основната хижна сграда е осигурена с второ надеждно заземление.

Особено внимание е обрнато на туристическата маркировка и обезопасителните съоръжения в района. Поставени са 14 трайно фундаментирани стълба, 32 указателни табели, нов възжен парапет.

Пред завършване са цялостното оформление на втора битова зала с камина-барбекю, реконструкцията на водоснабдяването с включване на допълнителен компенсационен резервоар, подмяната на старите мивки, изграждането на

Хижа „Ехо“ няма нужда



от „спасяване“ и „спасители“

още един вътрешен санитарен възел.

Междувременно в хижата започна инсталирането на връзка с интернет, на метеостанция и уебкамера, с което туристите ще могат да получават нужната им информация преди тръгване по разнообразните маршрути в тази част на планината.

Основни изпълнители на повечето от хижните строително-ремонтни работи са всеотдайният и енергичен хижар-управител Иван Кавалски и хората от неговия екип. Наред със съпругата му Гая и сина им Христо сигурни и неотмени помощници са дейтели от дружеството, студенти и преподаватели от Русе и планинари.

Ще добавя, че при осъществяването на дейностите по об-

новление на хижата, наред с Българския туристически съюз, ценна помощ ни оказват Община Русе, Русенският университет „Ангел Кънчев“, Дирекция „Национален парк Централен Балкан“, както и други спомоществатели и приятели на хижата.

В цифрово изражение само за последните 5 години Българският туристически съюз, Община Русе и университетът са предоставили общо 64 000 лв. за строително-ремонтни работи и подпомагане издръжката на хижата. Подкрепата и съдействието, които получаваме, мотивират и импулсират всички нас - ръководство, хижари и дейтели на

дружество „Академик“, достойно да продължим градивните традиции на Съюза и дружеството в хижното дело и да умножим усилията, за да стане

хижа „Ехо“ още по-уютна, привлекателна и гостоприемна.

Проф. д-р инж. Иван Палов, председател на СТПД „Академик“, Русе

Нашият коментар

БТС изразява голямото си удовлетворение и приветства ръководството и актива на туристическото дружество за всичко, което е направило и прави, за да имат туристите този прекрасен и уютен планински дом на едно от най-труднодостъпните места в Балкана. Удоволствието идва от факта, че хилядите левове, отпуснати от БТС, като се започне от първата копка за изграждане на хижата през 1983 г., та до наши дни, са усвоени по предназначение и добросъвестно. **Историческите факти са: строителството на хижата се извършва под патронажа на съюзния орган - в. „Ехо“, откъдето идва и идеята тя да носи неговото име; БТС изцяло финансира строителството на хижата; за периода 2005-2008 г. са отпуснати целеви средства в размер на 24 600 лв.; през 2009 г. е доставена висококачествена дограма от дървен стъклопакет на стойност 5500 лв.** За всички останали средства, осигурени от други организации и институции и с тежкия неуморен труд, положен от стотици туристи и активисти, е споменато в горния материал и е влязло в историята на хижестроителството.

На фона на всичко това толкова по-жалко и нелепо изглеждат самохвалните думи на един „мениджър в действие“, който се изживява едва ли не като „спасител“ на хижа „Ехо“, в съчетание с впечатляващата илюстрация с флаг SOS. От главнието на публикувана неотдавна в наш седмичник статия „Да спасиш (ли) хижа“, лъха вестникарски популизъм, показност, самореклама, за които елегантно, но с лека ръка е пренебрегната и пожертвана истината. То е израз на незачитане на

неимоверния труд, дългогодишните усилия и грижи за хижата, както и на десетки хиляди левове, вложени от отговорни организации, институции, спомоществатели, дейтели и приятели на х. „Ехо“. Внимателният прочит на публикацията не навежда на мисълта, че този господин е спасил хижата, още повече, видно от горенаписаното, тя и не се нуждае от спасяване. Ръстът на приходите от нощувки в х. „Ехо“ се е увеличил над 2,5 пъти за периода 2005-2008 година. По-скоро би трябвало да зададем въпроса: **къде бяха тези „спасители“ през всичките 27 години от съществуването на хижата, та се появила едва през 2009 г. с „кристално“ чисти намерения и дали те са безкористни?! Дано да е така!** От въпросната публикация става ясно обаче, че всичко, което се обещава да се направи за хижата, като компютерна тоалетна, ветрогенератор и друго оборудване, са само намерения в пожелателен стил и в бъдеще неизвестно време, а твърдението, че сайтът се обогатява всеки ден, е неправово подобно. Към днешна дата няма нищо от обещаното и реално вложено в хижата - както от този „мениджър“, така и от създадените от него формации. Защото те, били временни или постоянни, безкористни или с користна цел, нямат история, а историческият факт е един: **в далечната 1895 година е създадено единственото и най-голямо сдружение за социален туризъм с идеална цел, което изпълнява дейността в полза на обществото и това е БТС, който през настоящата година ще чества 115-ата си годишнина.**

Йордан Йорданов, началник-отдел „Хижи, маркировка и комуникации“

(Продължение от стр. 1)

За тези години дружеството има своите значими постижения, с които академичите с право се гордеят. В областта на алпинизма отчитаме своеобразно постижение от Дойчин Йовев, който на 12 години покорява Монблан и първенеца на Африка Ухуру

със своя баща Стефан Йовев. През настоящата година на Монблан стъпи и първият човек в света с присадено сърце – Огнян Ганчев. Гордост за дружеството е покоряването на Анапурна от Огнян Стойков и участието на Радослав Славов в същата експедиция. Двата са носители на званието „снежен барс“ – покорили седемхилядниците на бившия Съветски съюз. Сред постиженията са изкачването на Пти Дрю от Стефан Йовев, Радослав Славов, Атанас Кошничаров и Красимир Шерев; първото българско зимно изкачване на Гранд Жорас по ребро Уокър от Красимир Шерев; участие

във Варненската експедиция в Перуанските Анди с покоряването на първенеца Уаскаран и безименен връх, наречен „България“... С чувство на гордост отбелязваме, че първата българка, изкачила осемхилядник - Йорданка Димитрова, е наша въз-

„Академиците“ от Варна...

питаничка, започнала да се занимава с алпинизъм като студентка във ВИНС – Варна. В настоящия момент друг наш възпитаник - Жеко Вътев, бележи значими постижения.

В ориентирането също регистрираме значими постижения. През последните 7 години сме 3 пъти национален първенец, 3 пъти втори и веднъж трети. През 2002 г. бяхме домакин и организатор на 13-ото Световно студентско първенство. През 1984 г. на Световното първенство по ски ориентиране в Италия Маринела Досева (Орлова) печели бронзов медал в щафетата. Тук участие регистрира и

Чавдар Сидеров. През 2006 г. в Словакия на Световното студентско първенство Наталия Димитрова постигна най-доброто класиране до момента за жени – пето място. Принос в националния спорт имат Ангел Ганцаров, Димитър Календжиев, Ангел

Русев, Милко Сакаров, Наталия Димитрова – участници в световни първенства, както и Николай Начев, Незабавка Василева, Николай Орлинов, Николина Захаријева, Андрей Абаджиев и Златимира Жечева – участнички в световни студентски първенства. В туризма провеждаме първия поход в страната от Емине до Ком през 1964 г. с ръководител Генчо Спахивев и 6 пъти сме домакин и организатор на Общостудентския поход Ком – Емине. Дружеството е провело и най-дългия колопоход от Лайпциг до Ковачевци. Друга значима проява на дружеството ни е Зимният спортно-туристически

празник, който се провежда на Пампорово. През 2010 г. предстои 30-ото юбилейно издание.

Клубът ни по ски туризъм също има силни изяви, с многократните си шампионски титли и призови класирания в туристическите ски ралиа както при мъжете, така и при жените.

Голяма гордост на дружеството е туристическата ни база – учебен туристически център „Академик“ - в ПП „Златни пясъци“, в близост до национална база „Спортпалас“. Построена със собствени средства и доброволния труд на много студенти и дейтели, днес тя предлага прекрасни условия за курсове, обучение, семинари и учебно-тренировъчна дейност.

Подробности относно дейността на дружеството могат да се видят в книгата „50 години СТД – Академик“ на сайта ни www.osacademic.org Димитър Календжиев, председател на СТД „Академик“



№28

Рилски манастир „Св. Иван Рилски“

“... От цялата българска слава, когато толкова големи манастири и черкви имало по-рано в България, в наше време Бог оставил единствено Рилския манастир цял да съществува чрез молитвите на отец Йоан. Той е от голяма полза за всички българи, затова всички българи са длъжни да го пазят и дават милостиня на светия Рилски манастир, за да не угасне голямата българска полза и похвала, която получават от Рилския манастир чрез молитвите на светия наш отец Йоан, славния български светец...”

Преподобни Паисий Хилендарски, „История славянобългарска“ (1762 г.)

Светата Рилска обител и дивната природа около нея са изключително съчетание на ръководен паметник на източно-православната вяра и култура и съхранена природа – величествена и вековна. Повече от десет века

това хармонично цяло е свято място и източник за национална гордост. През 2000 г. територията около светата обител е обявена за **Природен парк „Рилски манастир“**. Той е втората най-посещавана защитена територия в България след Витоша.

Не е бил случаен изборът на Рилския светец. Стръмните, величествени склонове, вековните гори, създават усещане за особена близост до небесата и отдалеченост от светския дребнав живот. Манастирът сякаш е скътан в тайнствените обятия на планината и пазен от нея. Под неговата благословия тя пък се е превърнала от планина в светиня.

Рилският манастир е **основан** в началото на X в. от Св. Иван Рилски на мястото на старата постница в Рила на 1100 м надморска височина. Около 1335 г. местният феодал Стефан Драголев (Хрельо) изградил на сегашното му място манастира, състоящ се от сгради за живеење, отбранителна кула и църква. От тези строежи днес е останала само кулата, която носи името „Хрельова кула“, за което свидетелства надпис на южната и стена. През първите десетилетия на XIX в. манастирският комплекс



1469 г. (договорът е съхранен и до днес). Манастирът получава подкрепа от руските царе.

Най-активният период на Рилския манастир е по време на **Възраждането** през XVIII-XIX в. Икономическият просперитет на българското общество най-ярко проличава в изграждането на ново манастирски комплекс. Стенописите на Главната църква са дело на **най-големите възрожденски майстори** – Захари Зограф, Димитър Зограф, Коста Вельов, Станислав Доспевски и др. от Самоков, както и най-авторитетните зографи от Банско – Димитър и Симеон Молерови.

Особено голяма роля за запазване на православната вяра у народа изиграл Рилският манастир през XIX в. чрез своите духовници-таксидиоти. Задачата им била да будят българския дух и да пазят вярата. Към 1860 г. в България навлязла римокатолическата, а след това и протестантската пропаганда. Рилските братя и най-вече таксидиотите са били първите, които започнали устно и писмено да се борят срещу католическата и протестантската пропаганда, за да запазят православната вяра у народа, който успял да я съхрани през тежките години на турското робство.

От 1961 г. Рилският манастир е превърнат в **национален музей**, а ЮНЕСКО обявява целия комплекс за **паметник на културата със световно значение**.

Работно време: музей – 8,00–16,30 ч.; църква – 8,00–18,00 ч., манастир – 8,00–21 ч., без почивен ден.

е изграден в днешния му вид с усилията на поколения видни български строители, живописци и майстори-резбари.

По време на своето многовековно съществуване той преживял години на възход и разруха. През XIV в. манастирът е щедро даряван от българските владетели **Иван-Александър и Иван Шишман**. От това време е и **Пространното житие на св. Иван Рилски, написано от Патриарх Евтимий**. В първите години на османското владичество манастирът не е ограбен, но в средата на XV в. и той споделя съдбата на всички български манастири – опожарен и разрушен до основи, а монасите му прогонени. В тези трудни години трима братя възстановяват манастира, като сключват договор за взаимопомощ с руския манастир „Св. Пантелеймон“ в Атон през

Това е група от седем езера с ледников произход, разположени в северозападната част на Рила, между 2100 и 2500 метра надморска височина. Това е най-посещаваната от туристите езерна група в България. Те са нанизани стъпаловидно, като вдлъбнатини по склона, и отделните езера са свързани помежду си чрез малки поточета. Преминаващата през тези поточета вода образува малки водостоци и водопади. Цветът на езерата зависи от дълбочината им, от биологичния свят, който те крият, и от промените на времето. Дълбоките езера блестят зелени или синьо-зелени. По-плитките са жълтозелени, а най-дълбоките имат тъмносин цвят.

Името на всяко от Седемте рилски езера е свързано с неговите особености: езерото, което е разположено на **най-голяма надморска височина**, носи името **Сълзата** заради **прозрачността на водите**, които предлагат видимост в дълбочина. **Окоето**, което е с почти **идеална овална форма**, е най-дълбокото от групата езера. **Бъбрека** е с най-стръмните брегове. Най-голямото по площ от Седемте рилски езера е **Близнака**. **Трилистника** е наречено така заради неправилната му форма. Най-плиткото е **Рибното езеро**. Най-ниското от тези езера е **Долното езеро**. В него се събира водата, която изтича от останалите, даващи началото на р. Джерман.

Когато човек стъпи по тези места, той се чувства в истинско езерно царство, където езерата са разхвърляни амфитеатрално, заобиколени от пропасти, скали и зъбери!

Хижа „Скакавица“ се намира в северозападната част на Рила в Скакавишката долина.

Седемте рилски езера и хижа „Скакавица“

№29



Представлява комплекс от две сгради, с общ капацитет 120 легла, туристическа кухня и столова, ресторант, бюфет. Сградите са водоснабдени, електрифицирани и отоплени. Наблизо има и ски писта. До хижата може да се стигне след пешеходен преход от местността Паничище и от гр. Сапарева баня. От гарата на гр. Дупница всеки ден пътуват автобуси до Паничище в 9,05 и в 13,50 ч. и обратно до Дупница от Паничище тръгват в 14,30 и в 17,30 ч. Пътуват и маршрутни таксито. Местността Паничище е на 1,30 ч. чудесен път през гората до хижата. На 30 минути път от х. „Скакавица“ е Скакавишкият водопад, а на 1,30–2 ч. от нея е езерото Бъбрека. На 7 ч. път се намира Рилският манастир.

Румяна Божкова,
експерт в БТС

Организационният комитет на движението „Опознай България 100НТО“ и Рено Нисан България ЕАД – официален спонсор на движението обявява на участниците в томболата за 2010 година специалната награда – лек автомобил Дачия Логан

и още много други награди:

- Семейна екскурзия в чужбина
- Индивидуална екскурзия в чужбина

22 уикенда за двама:

- Хотел „Панорама“ – гр. Сангански
- Хотел „Мальовица“, хижа „Трещеник“ и хижа „Македония“ – Рила
- Хотел „Момина крепост“ – гр. Велико Търново
- Туристически дом – гр. Плевен
- Туристически дом – гр. Белоградчик
- Туристическа спалня „Д-р Момчилов“ – гр. Елена
- Хижа „Ком“ – гр. Берковица
- Хижа „Триградски скали“ – с. Триград (обл. Смолян)
- Хижа „Ком“ – гр. Берковица
- Хижа „Партизанска“ (ТВК „Бунтовна“) и хижа „Павел Делирадев“ – Средна Гора
- Хижа „Бачо Киро“ – гр. Дряново
- Хижа „Коневур“ – Беласица
- Хижа „Славянка“ и хижа „Извора“ – Славянка
- Хижа „Каменица“ и хижа „Яворов“ – Пирин
- Хижа „Персенк“ – Родопи
- Хижа „Осогово“ – Осогово
- Хижа „Алеко“ – Витоша

Много материални награди:

- Мобилен телефон
- Палатки
- Раницы
- Спални чували
- Различни пособия за пребиваване в планината

Други награди:

- Белогорски скали
- Исторически резерват „Царевец“
- Етнографски музей на открито „Етъра“
- Паметник „Васил Левски“ – Карлово
- Магарски женник
- Дряновски манастир
- Храм-паметник „Всички Свети“ – с. Рудина
- Ягодина пещера
- Национален исторически музей

ХИЖА „ЯНА“

Намира се в м. Свети Димитър - Влахина планина, северозападно от гр. Бобошево, на 732 м н.в. Представлява масивна триетажна сграда с капацитет 69 места в стаи с 2 и 4 легла със самостоятелни и етажни санитарни възли и бани. Хижата е водоснабдена, електрифицирана, отоплението е с ел. уреди. Обектът разполага с туристическа столова и кухня, има паркинг.

Изходен пункт за обекта: гр. Бобошево - 4 км по асфалтов път (1 ч. пеша по маркирана пътека).

Маршрути и съседни туристически обекти: Черквата „Св. Димитър“ - 0.05 ч., параклиът „Св. св. Петър и Павел“ - 0.25 ч., параклис „Св. Архангел Михаил“ - 1.30 ч., връх Бобошевски Руен (1134 м н.в.) - 1.30 ч., Рилски манастир



- 45 км.

За контакти с хижата: 0887/ 744 119.

Стопанин: ТД „Янина градина“, гр. Бобошево, обл. Кюстендилска, тел. 0895 618 330.

ХИЖА „ВАДА“

Местоположение: Северозападна Рила, на десния бряг на р. Черни (Прав) Искър, 1470 м н. в., GPS: 42.229293 N 23.363331 E.

Описание: Сграда с капацитет 40 места, собствено ел. хранване, отопление с печки на твърдо гориво, външни санитарни възли, туристическа кухня и столова, бюфет, паркинг.

Изходен пункт: село Говедарци - 9 км по асфалтово шосе, в недобро състояние.

Съседни обекти: хижа „Скакавица“ - 2.30 ч., хижа „Пионерска“ - 1.30 ч., хижа „Ловна“ - 1 ч., хижа „Рилски езера“ - 2.30 ч., хижа „Седемте езера“ - 3 ч., хотел „Мальовица“ - 2 ч., хижа Мечит (през Овнарско) - 4.45 ч.

Стопанин: ТД „Рилски турист“ - Самоков.



За контакти: 0886/40 69 88, 0722/6-65-05, 0896 715 199.

За информация и резервации: Информационен център на БТС: centerbts@btsbg.org, www.btsbg.org, 0882 966 320, 0882 966 319.

Планинарският дом – уютен и гостоприемен

Посетителите на Рилския манастир и Седемте рилски езера могат да ползват услугите на следните обекти на БТС:

ХИЖА „ЛОВНА“

Местоположение: Северозападна Рила, в м. Горелото, над левия бряг на р. Джерман, 1670 м н. в., GPS: 42.229096 N 23.338873 E.

Описание: Сграда и бунгало с 5 стаи с общ капацитет 40 места, собствено ел. хранване, отопление с локално парно в хижата и бунгалата, вътрешен санитарен възел и баня в хижата и отделно външни санитарни възли, туристическа кухня, столова и външно барбекю.

Хижата е пункт от Е-4.

Изходен пункт: гр. Сапарева баня - 4 ч. (20 км по асфалтово шосе и почвен път), с. Говедарци, общ. Самоков (през х. „Вада“) - 3 ч., с. Клисура, общ. Самоков (отсечка от европейския маршрут Е-4) - 4.30 ч.

Съседни обекти: хижа „Пионерска“ - 1 ч., хижа „Вада“ - 1 ч., хижа „Рилски езера“ - 1.30 ч., хижа „Скакавица“ - 1.45 ч., природният феномен „Обесеният камък“ (през местността Бързанска поляна) - 1.45 ч., хижа „7-те езера“ - 2.10 ч., хижа „Мальовица“ (през хижа „Вада,) -



3.30 ч., хижа „Иван Вазов“ - 5 ч., хотел „Мальовица“ (през хижа „Вада“) - 2.30 ч.

Стопанин: ТД „Паничиште“ - гр. Сапарева баня.

За контакти: 0885 050 060, 0888 600 489.

За информация и резервации: Информационен център на БТС: centerbts@btsbg.org, www.btsbg.org, 0882 966 320, 0882 966 319.

ХИЖА „СКАКАВИЦА“

Местоположение: Северозападна Рила, на левия бряг на р. Скакавица, в подножието на вр. Кабул, 1869 м н.в., GPS: 42.230745 N 23.303142 E.

Състои се от две сгради: х. „Скакавица“ - голяма и х. „Скакавица“ - малка.

Х. „Скакавица“ - голяма, е с общ капацитет 95 места, локално отопление и отопление с печки на твърдо гориво, собствено ел. хранване, вътрешни санитарни възли и бани, мивки в част от стаите, ски гардероб, ресторант, бюфет.

Х. „Скакавица“ - малка, е с общ капацитет 25 места, отопление на твърдо гориво, собствено ел. хранване, вътрешни санитарни възли и баня, туристическа столова и кухня.

В непосредствена близост има ски писта с влек.

Хижата е под № 29 от 100-те НТО.

Изходен пункт: летовище „Паничище“ - 2 ч.

Съседни обекти: Скакавишки водопад - 0.20 ч., хижа „Пионерска“ - 1.30 ч., хижа „Иван Вазов“ по Сухия рид - 4



ч., хижа „Седемте езера“ - 1.45 ч., хижа „Рилски езера“ - 1 ч., хижа „Вада“ - 2.30 ч., хижа „Ловна“ - 1.45 ч., хижа „Мальовица“ - 6 ч., Рилски манастир - 7 ч., Циркусът на Седемте рилски езера през ез. Бъбрека - 1.30 ч.

Стопанин: ТД „Рилски езера“ - Дупница.

За контакти: тел. 0878/64-80-80, 0701/5-05-13, 0896/688-434.

За информация и резервации: Информационен център на БТС: centerbts@btsbg.org, www.btsbg.org, 0882 966 320, 0882 966 319.

ХИЖА „РИЛСКИ ЕЗЕРА“

Местоположение: Северозападна Рила, в м. Каменитото мостче, под източния ръб на Сухия рид, 2115 м н.в., GPS: 42.220224 N 23.320543 E.

Описание: Сграда с капацитет 180 места, локално отопление, самостоятелни и етажни санитарни възли и бани, ресторант, бюфет, конферентна зала, туристическа столова, ски гардероб, ски писти с влекове.

Хижата е пункт от Е-4 и заедно с циркус „Седемте Рилски езера“ е под № 29 от 100-те НТО.

Изходен пункт: гр. Сапарева баня до х. „Пионерска“ - 15 км асфалтово шосе и още 0.20 ч. п. в. л.

Съседни обекти: хижа „Седемте езера“ - 0.45 ч., хижа „Ловна“ - 1 ч., хижа „Скакавица“ - 1 ч., хижа „Пионерска“ - 1.30 ч., хижа „Вада“ - 2.15 ч., хижа „Иван Вазов“ - 3.15 ч., Учебен център „Мальовица“ през хижа „Вада“ - 4.15 ч., хотел „Мальовица“ през хижа „Вада“ - 5.15 ч., Рилски манастир - 6.15



ч., хижа „Мальовица“ (през циркус Седемте езера и вр. Мальовица) - 7 ч.

Стопанин: ТД „Рилски езера“ - Дупница.

За контакти: 0701/5 05 13, 0885/510 509, 0896 688 434.

За информации и резервации: Информационен център на БТС: centerbts@btsbg.org, www.btsbg.org, 0882 966 320, 0882 966 319.

ХИЖА „СЕДЕМТЕ ЕЗЕРА“

Местоположение: Северозападна Рила, на брега на шестото (Рибното) езеро от циркуса на Седемте рилски езера (№ 29 от 100-те НТО), 2194 м н.в., GPS: 42.207529 N 23.323974 E.

Описание: Сграда с капацитет 92 места, собствено ел. хранване, отопление на твърдо гориво, външни санитарни възли, туристическа кухня и столова, бюфет.

Изходен пункт: село Говедарци - 9 км до хижа Вада по асфалтово шосе и оттам още 3 ч. пеша по маркирана пътека.

Съседни обекти: Първото езеро (Сълзата) - 1.30 ч., връх Хайдута (2465 м) - 0.40 ч., Вазов връх (2670 м) - 2.30 ч., хижа „Пионерска“ - 2 ч., хижа „Скакавица“ - 1.45 ч., хижа „Рилски езера“ - 0.45 ч., хижа „Ловна“ - 1.30 ч., хижа „Вада“ - 2.30 ч., хижа „Иван Вазов“ - 2.30 ч., Рилски манастир - 5



ч., хижа „Мальовица“ - 5.30 ч.

Стопанин: ТД „Рилски турист“ - Самоков.

За контакти: 0896/715-974, 0896715199, 0722/6-65-05

За информация и резервации: Информационен център на БТС: centerbts@btsbg.org, www.btsbg.org, 0882 966 320, 0882 966 319.

Как бе предотвратен

Неприятен инцидент със загубени в планината младежи замалко не помрачи празничното настроение в х. „Македония“. Благодарение на бързата и адекватна реакция на дежурните на хижа обаче случката не завърши с фатални последици.

В мразовитата нощ на 19 декември група младежи изпадат в бедствено положение. Те са в планината над 2000 м, при минусови температури, снежна виелица, гъста мъгла и снежни преспи над 120 см. Изтощени от цял ден борба с пресния сняг, без необходимата екипировка и ориентир за върната посока при виелица, която бързо закрива следите им, те следват само една посока - напред.

До 20.00 часа никой не е алармирал, че групата е в неизвестност (при условие, че е поела към хижа „Македония“ още сутринта!). Тревогата вдигат от туристическо дружество „Айгидик“, когато вечерта малко преди 20 ч.

- НЕ СА ВЗЕТИ ПОД ВНИМАНИЕ КЛИМАТИЧНИТЕ УСЛОВИЯ В ПЛАНИНАТА;
- НЕ Е ПРЕЦЕНЕН ПРАВИЛНО МАРШРУТЪТ СПРЯМО ОПИТА И ВЪЗМОЖНОСТИТЕ НА ЕКИПА;
- СЛАБА ТУРИСТИЧЕСКА ЕКИПИРОВКА;
- ЛИПСА НА ЕКИПИРОВКА ЗА ДЪЛБОК СНЯГ ВЪВ ВИСОКАТА ПЛАНИНА;
- ЛИПСА НА НАВИГАЦИОННИ УРЕДИ;
- НЕ СА ПРЕДУПРЕДИЛИ СТОПАНИТЕ НА ХИЖАТА, ЧЕ ТРЪГВАТ КЪМ НЕЯ.

опитни планинари видели през деня младежите да вървят към хижа и по звънители да предупредят, че към нея се придвижват четирима младежи. Дежурните тази седмица на

ват местността и са екипирани, се затрудняват в придвижването си поради гъстата мъгла, снежната виелица и пресния сняг.

За щастие Иван Михайлов с верния си помощник

придвижването е далеч по-лесно, и малко преди полунощ младежите са настанени в хижа, за щастие в задоволително състояние, без никаква опасност за живота и здравето им.

Зимната разходка на тези младежи може би щеше да бъде наистина приятна и разтоварваща, ако те не бяха подценили опасностите в планината през зимата и не бяха допуснали редица грешки.

Чудеса могат да стават, но не бива да разчитаме на тях, излизайки непод-



Спасителите Иван Михайлов и Мечо

инцидент в Рила

хижа „Македония“ Слави Василев и Иван Михайлов незабавно тръгват във виелицата да огледат обстановката и да дадат на ПСС някаква информация. Самите те, които позна-

Мечо (великолепно българско овчарско куче!) успяват да открият групата, поела по фатално погрешния път към Рилския манастир. Той ги превежда по пътината, където

готвени във високата, и то зимна (!), планина. Никой не е по-велик от природата и да се подценява тя, е безразсъдно и безотговорно! Когато излизаме в планината, да разчитаме

на правилната преценка на собствения си опит и възможности, на добра екипировка и на правилата за безопасност през зимата. Това твърди Иван Михайлов – спасителят и

човекът, чието дежурство на хижа „Македония“ спаси живота на четирима младежи и спести една тежка акция на Планинската спасителна служба.



Планински спасители демонстрираха възможности

Почивните дни, особено през зимата, много често се оказват натоварени за планинските спасители. За радост, въпреки доста тежките климатични условия във високите части на планините, отрядът на ПСС от Благоевград се „изнесе“ в пълен състав в района на Мечия проход не за да помага на пострадали туристи. Със специалното участие на Огнян Балджийски,

участник в две експедиции за покоряване на хималайски върхове - Лхотце (1981 г.) и Еверест (1984 г.), на 12 и 13 декември на хижа „Македония“ се проведе курс за атестация на членовете на ПСС.

Практическите занимания в лавиноопасните стръмни райони на Голям Мечия връх, „подпомогнати“ от ниски температури, силен вятър, мъгла и снеговалеж, включваха

преминаване на трудни участъци с различни видове осигуровки, работа с лавинни уреди за откриване на хора, попаднали в лавина, и оказване на първа помощ. Теоретичната част от курса - специализирани лекции и мултимедийни презентации, която се проведе в топлата столова на хижа, бе изключително интересна и полезна не само за спасителите, а и за голяма група туристи, предпочели да прекарат почивните дни на хижа „Македония“.

Курсът завърши с полагане на теоретични тестове и практически изпити, с които всички благоевградски спасители се справиха отлично. По време на една от почивките между занятията Красимир Томанов, командир на отряда на ПСС в Благоевград, връчи на своя заместник - Георги Гаврилов, почетна значка за 20-годишната му дейност като планински спасител.

Благоевградският отряд на ПСС се състои от 21 планински спасители, които се грижат за сигурността на туристите в югозападната част на Рила.

Не са редки случаите обаче, когато те се отзовават на помощ на пострадали туристи и в други планински райони. Именно спасители от Благоевград успяха да открият и да окажат първа помощ при особено тежки зимни условия на двамата младежи, пострадали след инцидент при преминаване на Кончето в Пирин в началото на месец декември 2009 г.

ПСС в нетрадиционна „акция“

Малко нетрадиционна, но изключително успешна акция в Рила проведеха планинските спасители от Благоевград. Поради изключителната ѝ важност тя бе ръководена лично от командира на Благоевградския отряд на Планинската спасителна служба Красимир Томанов. Въпреки не особено свойствените за планински спасители дейности, които трябваше да се извършат, спасителите се справиха перфектно. В отлична „стиковка“ като екип, нещо особено важно при действия в планината, участниците покаха навременна реакция, завидна бързина, прецизна точност и изненадваща сръчност. За щастие обект на акцията този път не беше пострадали турист. Отрядът се притече на по-

мощ на вече изтощеното до краен предел ядро на ентузиастите от ТД „Айгидик“, заело се с ремонтите на хижа „Македония“. Резултат от проведената „акция“ бе още по-уютна столова, „облечена“ с дървена ламперия, поставена със завиден майсторлък от планинските спасители, за да могат да се наслаждават всички гости на хижа „Македония“. „Награда“ за положения труд бяха вкусните гозби и най-добротото вино, специална реколта, от домакините, както и един прекрасен слънчев ден, без сигнали за пострадали туристи. Акцията е поредното доказателство за верността на неписаното правило, че истинските планинари си помагат във всякакви ситуации!



Б.Р. Защо планинарите от цяла България предпочитат хижа „Македония“? И защо планинските спасители провеждат в този високопланински дом своите семинари? Отговорът е: защото наистина я чувстват дом, чувстват се там комфортно, а това определение е комплексно. През последните години х. „Македония“ претърпя промени благодарение на финансовата подкрепа на БТС – София, и община Благоевград. Сега тя е с основно ремонтиран покрив, извършен е дренаж около сградата, с което се предотврати наводняването на основите, изцяло е подменена дограмата с висококачествен дървен стъклопакет, основно ремонтирана е столовата, спал-

ните помещения, санитарните възли и бани, има ново собствено ел. захранване и локално отопление. Освен че е пункт от Европейския туристически маршрут Е-4, хижа е възлов обект за много маршрути в Рила: до х. „Рибни езера“ – 6 ч. (един от най-трудните и атрактивни туристически маршрути в нашите планини), Голям Мечия връх – 1,30 ч., х. „Добърско“ – 2,30 ч., х. „Бодрост“ – 2,45 ч., х. „Чакалица“ – 4 ч., х. „Предел“ – 7,30 ч., х. „Грънчар“ – 8 ч., х. „Семково“ – 3 ч. Хижа се стопанисва от ТД „Айгидик“ – Благоевград.

За контакти: - 0889 077-228, 0889 077 212, 073/884-157; e-mail: ajgidik@abv.bg, http://www.ajgidik.com.

Зовът на върховете

Петдесет, а може би и повече са годините в автобиографията на русенския клуб на планинар, две, че и три са поколенията туристи, членували в него. Замислен най-напред от незабравимия Владко Тодоров като секция на православните планински водачи и инструктори, възпитанци на школата в Мальовица, привлякъл по-късно широк кръг любители на пешеходния туризъм, днес клубът е основно звено на туристическата верига в големия крайдунавски град. Обединяваща както тези, които страстно обичат природата, така и онези, за които тя се олицетворява предимно от приоблачните върхове на Рила, Пирин, Стара планина, Родопите... От друга страна, отдалечеността на планината предопределя и силното влечение на русенските туристи към онава, което им липсва, за да се чувстват пълноправни съратници в семейството на родното планинарство. Може би тъкмо в това обстоятелство, продиктувано от географското местоположение на русенския край, трябва да се търсят корените на постиженията, с които клубът днес справедливо се гордее.

Казват, че спазването на традициите гради и укрепва авторитета на туристическото движение във всичките му проявления. През 1972 г. бе организирано първото в историята на дружеството масово зимно изкачване на вр. Мусала. Поводът бе историческата 100-годишнина, та

затова и участниците бяха символично 100 души на брой. Наред с опитните русенски планинари на челото на балканския планински първенец стъпиха и десетки млади хора, за които тази проява бе нещо като бойно кръщение. От тогава до днес зимното изкачване на Мусала неизменно фигурира в спортния календар на клуба, допълнено и с отиване на х. „Мальовица“. Слава Богу, че числеността на участниците е намалена в рамките на нормалното за един планински поход. В чест на 3 март, Освобождението на България от османско иго, по различни маршрути от двете страни на Балкана към легендарната Шипка, в последните дни на февруари тръгват походници – деца и възрастни, за да докажат своята любов към планината и признателността към героите, загинали за свободата на Отечеството. И тази масова дружествена проява, в основата на която е пак клубът на планинар, кажи-речи отброява четвъртото си десетилетие. Следват я и многодневни походи през лятото и есента в Рила, Пирин, Стара планина, Родопите, посещения на природни и исторически обекти, включени в националното движение „Опознай България – 100 НТО“, екскурзии до Триградското ждрело и Ягодинската пещера, запознаване с руините на Перперикон и т.н. Интересът към тях им отрежда постоянно място в календарния план на клуба, което се потвърди и през изтеклата година. Станали традиция и през лятото, възлизането на балканския планински първенец и походът в Пирин все по-отчетливо се превръщат



в младежки прояви. Дори се наложи пиринският поход да „раздвои“ маршрута си – една група от 25 човека мина през Вихрен и Кончето, а втората се спусна в циркуса на Синаница и прекара незабравими мигове в едноименната хижа. Щастлива находка, която ще се повтори, а не е чудно и да „разтрои“ маршрутът в бъдеще. Желаетелите има!

Едно от интересните и твърде полезни начинания в дейността на клуба е ученическият събор на туристическите сръчности под мотото „Излез сред природата“ и „НЕ на дрогата“, който се организира в околностите на хижите „Минзухар“ и „Здравец“. Подрастващите мерят сили и познания в оспорвани състезания, в които едва ли разнообразните награди са тези, които привличат многобройните кандидати за достой-

на изява. И понеже става дума за младите, нека споменем и за изкачването с квалификационна цел на вр. Миджур (2166 м), осъществено при трудни атмосферни условия от 32-ма бъдещи планински водачи.

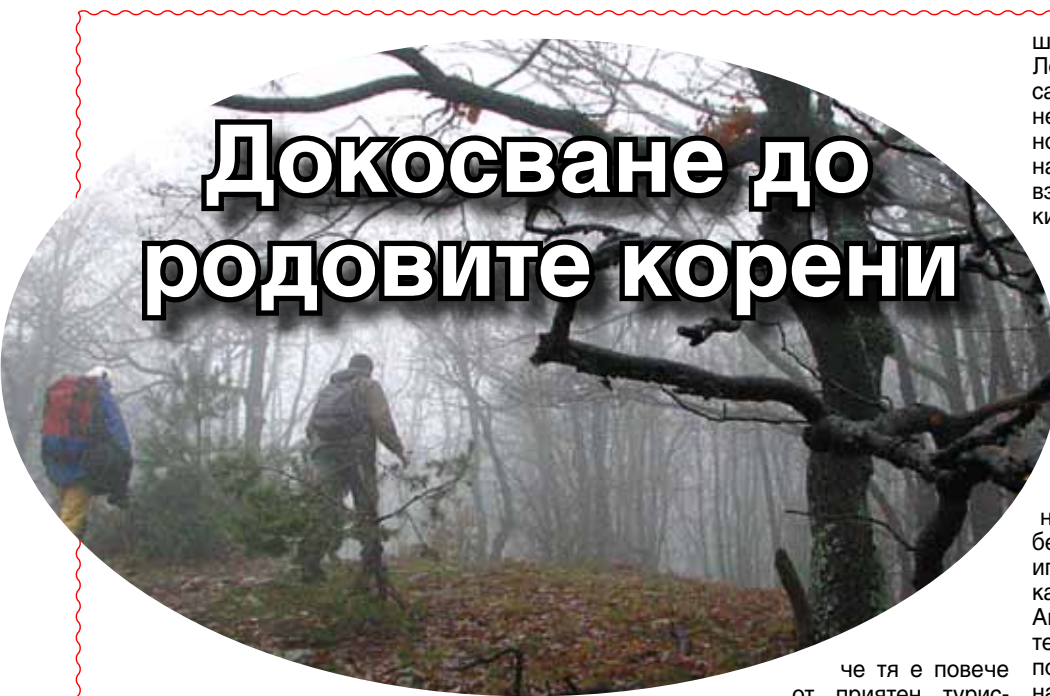
Но да се върнем на традициите. Старопланинската хижа „Тъжа“, чийто грижовен стопанин е ТД „Приста“, постоянно привлича членовете на клуба. Ходят с желание там не само за да докажат амбиция и планинарски умения по пътеките на хайдушкия Балкан, но и да помогнат според възможностите при извършването на ремонтно-възстановителни работи, събирането на дърва за огрев, облагородяването на района, поддръжката на маркировката и пр. Така е и с другите обекти, поверени на русенци, за които те се грижат като за своя

лична собственост. В края на активния туристически сезон (ако може да се говори за сезонност на проявите въобще) членовете на клуба се събират, обикновено в началото на декември, в своя обичан планински дом – „Тъжа“ – и се отдават на сърдечни приказки и хубавата планинарска песен... От три години в походната „листа“ на клуба на планинар фигурира апетитна позиция – изкачване на планинските първенци в съседни държави. През 2007 г. неговите членове стъпиха на Молдовяну в Румъния, на следващата изкачиха Митика в Гърция, а преди пет месеца покориха и Риси в Полските Татри, като при изключително трудни условия върха достигнаха 24 души. Целта тази година е още по-висока – вр. Цугшпитце в Германия с неговите 2962 м. Апетитът расте с яденето! Идва ред и на Гросглокнер, на Монблан... Амбициозно е ръководството на клуба с председател Георги Димов, напористи са младите планински водачи Румен Минков и Иван Томов, не им отстъпват активистите Поля Огнянова, Мартин Барбуков, Веселка Василева, семейство Евгения и Ангел Митрофанови, побелелите, но неостаряващи Симеон Бузмов, Запрян Касандров... Решат ли нещо, правят го. Управителният съвет на дружеството и неговият председател Карел Маринович поощряват добрите планове и помагат за тяхното реализиране.

А нека не забравяме и това, че делото на БТС, на организираното туристическо движение в Русе уверено навлезе във второто си столетие.

Христо Димов

Докосване до родовите корени



ВПЕЧАТЛЕНИЯ ОТ ЕДНА ЕКСКУРЗИЯ

С това ще запомня 1 януари 2010 г. – по пътя и в манастира „Възнесение Господне“ („Св. Спас“) в Лозенската планина над 40 непознати ми се усмихнаха и ми пожелаха „Живот и здраве!“. Бях избрала първия ден на новата година за екскурзия, та да избягам от рева на „бъгитата“ – четириколесните шасита, които цепят въздуха и дерат друмищата навсякъде из близките планини. А ето че имало и други като мен – предпочели движение – гората и високото пред обилните трапези. Малко

преди завоя при чешмата на среща ми се задава младо семейство с „дребосък“ на 4-5 години. „От манастира ли идвате?“, питам. „Не, от Половрак“, отвръща бащата. „Че малкият как издържа?“, „Нали и той ще става турист“, отговаря майката. Засмените очики ме стрелват с гордост.

Харесвам Лозенската планина заради заоблените ѝ ридове, за това, че там изживяхме усещането на „първооткриватели“, опитвайки се да стигнем до Германския манастир и до с. Пасарел по най-краткия път. Но най-я харесвах, защото първом там цъфнаха игликите... Сега знам,

че тя е повече от приятен туристически маршрут: нейни местности (напр. крепостта Урвич и защитниците ѝ – цар Ясен и царица Елена) са обвеяни с легенди. Съществуват и обективни доказателства за ролята на тази планина в миналото ни. Красива издънка на най-западната част от Ихтиманска Средна гора, р. Искър я отделя от Планина, на север е Софийското равно поле (както слагат ударението шопите), а на изток граничи с р. Габра. Най-високият връх е Попов дел (1190 м), с 8 м над съседа си – Половрак. Обяснения за топонимията на повечето места от тядявашния край намерих в „Проучване на

шопския говор в с. Долни Лозен“ от проф. Ив. Венев, сам той родом от там. Но не и за Половрак. Случайно попаднала ми приписка насочва името му – „Орлов взор“ (в превод) – към тракийски времена.

Растителността е главно дъб, бук, габър, храсталаци; и разбира се, закътани слънчеви полянки. Причисляват манастирите в Лозенската планина към витошката Мала Света гора – днес тя обхваща общо 14 оцелели обители. Историята на „Св. Спас“ донякъде ми бе разказвала покойната игуменка сестра Доминика. Приемницата ѝ, сестра Агатия, единствена в обителта, посреща сърдечно посетителите при солидната дървена порта със железен обков. Преди няколко години бе издигнат нов зид, а част от сградите – ремонтирани и белосани.

Най-старата, първата обител, била построена вероятно през Второто българско царство. След падането на Урвич в турски ръце (1382 г.) Лозенският манастир бива разрушен и запустява. Възстановен е отново с помощта на местни дарители. Църквичката му от 1821 г. представлявала еднопространствена сграда (такава е и сега) с полуцилиндричен свод. На 4 стъпала под нивото на земята, с тишината си тя предразполага към искрена молитва. На 1 януари т.г., Васильовден, храмът

ни посрещна тържествено – с червена пътека и излъскани до блясък свещници. Най-големите забележителности са трите кубета, издигнати върху осмоъгълни основи, и прекрасните стенописи. Куполите са дело на майстор Цветко Тодоров от Жабрино, а изографисването прави Никола Образописов (1829-1915 г.) от Савоков с помощници Христо Захариев и Димитър Дупничанин. В душата си освен православието зографинът таял и порив към увековечаване на наши национални светци, народни будители и борци за политически права и свобода. Той съзнателно нарушил канона: на северната стена изобразил библейските сцени „Рождество Христово“, „Кръщение“, „Възкресение Лазарово“ а на южната – „Оплакване“, „Възкресение Христово“ и др. Но оставил място – горните два реда – за житийни моменти, свързани с Покровителя на България – св. Ив. Рилски, св. княз Борис I, св. Патриарх Евтимий, първоучителите св. св. Кирил и Методий, св. Никола Нови Софийски, св. Георги Нови Софийски, св. Онуфрий Габровски. Стенописецът използвал свежи и контрастни бои, опростил украсите и на китите по дрехите, което се счита за ново влияние. В неговото „Възкресение Христово“, малко странно, но напълно разбираемо за обикновения човек, Хрис-

тос се въздига от каменен ковчег, държейки в лявата ръка знамето „орифлейм“ – флаг с два заострени края, типично за западноевропейската иконография. И все пак художникът не си позволил волности в образите на националните ни светци: изгореният от турците в 1515 г. св. Георги Нови Софийски си е съвсем по църковните изисквания, за разлика от изрисувания върху олтарната част на близкия Коклянски манастир – с фустанела, някогашно шопско облекло.

Казват, че манастирът „Св. Спас“ бил и килийно училище. Той носи спомена за една необикновена личност – отец Партийни. Комита от ВМРО, поборник от въстанието през 1903 г., участник в Балканската война и учител по вероучение, Партийни станал игумен на манастира, първоначално – мъжки. Посадил овощната градина, част от нея – плодна и до днес. Сестра Доминика, от вече женския метох, казваше, че тук гостувало и царското семейство и носело дарове за монахините.

Само на 25 мин. от София, с рейс № 5, Лозенската планина ни предлага целогодишно кратки или по-далечни преходи. Тук няма хижи, само няколко заслона. И, знайте: когото и да срещнете, не ще ви остави без поздрав. Такава са си те, истинските туристи и живущите близо до планината.

Мариана Ангелова

На територията на България са запазени едни от най-импозантните скалноизсечени комплекси. Това са култови места, в чиято свещена територия обикновено се срещат всички възможни елементи – скалноизсечени олтари, жертвеници, басейни за пречистване, релефни дискове, пещери, стълби и площадки, изсечени в скалите основи на помещения, легла за колове на дървени конструкции и сгради. От керамиката и от това, което се вижда на терена, е ясно, че някои от тях със сигурност са започнали да функционират като култово място в края на енеолитната епоха.

От документираните досега скалноизсечени светилища в Родопите най-импозантно е Харман кая, намиращо се в района на с. Долна Чобанка, Момчилградска община. Обектът е регистриран преди повече от 60 години. Светилището се е развило на невисоко плато около естествена малка пещера с дълбочина 7 м. Пред нея по повърхността на терена е най-голямото струпване на керамични фрагменти, най-ранното от които се отнася към късноенеолитната епоха, а най-късното е от I-II в. сл. Хр. Във вертикалната скала до входа на пещерата, на юг, са издълбани трапецовидни ниши. В подножието на платото има още една карстова пещера с дълбочина 20 м, със следи от обработка.

Платото, увенчано със скали, в които е пещерата, доминира над околността и е естествено укрепено. Вътрешното свещено пространство обхваща скалния връх с пещерата. В него се е влизало през процеп между скалите, допълнително обработен като вход, затварян с врата, чийто праг и жлебове личат в скалите. Във външното свещено пространство са разположени изсечените в скалите площадки, определени и като места за наблюдение на слънцето, основите на помещения, стълби, жертвени ями, олтари, басейни. Личат и издълбаните в хоризонталните скали легла за дървени конструкции. Дъждовната вода е извеждана извън помещенията чрез улеи, връзани в хоризонталните скали. В това външно свещено пространство се извисяват скали с издълбани в тях трапецовидни ниши и жертвоприносителни олтари. Тук се намират и две изравнени в скалата площадки с диаметър 10 и 15 м. Първата площадка, която изследователите наричат североизточна, е с овална форма, наклонена е леко на север. Чрез изсичане са оформени 6 концентрични полукръга с разстояние един от друг от 0.3 до 1.4 м, чийто диаметър, естествено, непрекъснато се удължава. В скалата, в западния край на площадката, е издълбан



ЕКСПЕДИЦИЯТА

Разбира се, става дума за реална история. Поредната, която е свързана с това място и с нашето желание да навлезем в неговите древни тайни. С тежките раници на гръб преодоляваме дълбокото дере и се изкачваме бавно към светилището. Мястото е прекрасно, черен горски път се сменя с пътека, после пак стъпваш на него и така се стига до една впечатляваща скална тераса. От едната ѝ страна е 30-метрова пропаст, а от другата – бабунеста ръждивочервеникава вертикална скала, сякаш натрупани един връз друг гигантски гроздове или пък още по гигантски житени зърна (местните хора наричат това място Харманкая!). Всичко това е отглас от вулканична дейност, случила се тук, на това място, в далечната му геоложка история.

Причината да сме тук е поредният опит да наблюдаваме изгрева на Слънцето от това светилище – обсерватория по време на зим-

ното слънцестоене. След три дни ще бъде Коледа, но тук по нищо не се познава, че е зима. Няма сняг, топло е, Слънцето се показва от време на време през облаци. Докато устройваме бивака си, започна да притъмнява. Вече на челници успяхме да пренесем нашите инструменти на североизточната площадка и да ги монтираме. Настъпващият студ подсказа, че ще имаме трудна нощ...

Вятърът обтягаше тънкото платнище на палатката, няколко капки кондензат паднаха върху лицето ми и окончателно ме разбудиха. Веднага си спомних какво всъщност трябваше да правя днес. Една друга мисъл тревожно избути настрани постепенното активизиране на съзнанието. Дали вън не валише дъжд? Това значеше облаци, липса на ясно небе и в крайна сметка провал на нашата мисия. За кой ли път...? Заслушах се, беше тихо и само вятър разклащаше малкото листа, останали на дъбочетата. Освободих ръката си от топлия спален чувал, бързо навлякох дрехи-

неща, си мислех, че където и когато изследователят успее да се добре до конкретни факти за явления и процеси, на него му се иска да представи всичко това като описание на конкретен герой с характер, като живо действащо лице. Покрай това желание се разхождат неговите идеи, неговите чувства, страсти и емоции, вплетени в събитията в цялата им последователност. Такова нещо исках и аз, още повече познавах детайлно скалното светилище повече от 15 години.

Съвсем скоро тъмнината започна да се разрежда. Събитията започнаха да се подреждат в логичната им последователност, така както ги бяхме изчислили с точност до секунда. Небето запълваше цялото ни пространство, свивайки рефлексите ни до минимум. Само съзнанието ни търсеше строгата закономерност от явления върху небесната сфера. И те се случваха, като да бяхме ги орисали като божества, които ги предопределяха...

те си и изскочих навън. Беше ясно! Звездите примигваха и на запад вече виждах да залязва групата съзвездия около Орион. Погледнах часовника си – почти 6 сутринта. Имаше време до изгрева, но трябваше да се свършат още куп неща около техниката – юстиране на теодолита, калибровка на фототехниката и какво ли още не.

Вече на площадката, вършейки обичайните

На Харман кая в очакване на изгрева

трон, който е обърнат на изток-североизток. Втората площадка, наречена югозападна, е с почти кръгла форма, с 11 концентрични полукръга, с лек наклон на юг. В северния край на тази площадка също е издълбан трон, обърнат на северозапад.

В близост до култовото място, в склона над реката, е издълбана скална гробница. Според откривателя на светилището проф. В. Миков, в подножието на Харман кая личат останките на „най-големия тракийски град“, в който освен очертанията на помещенията ясно се виждат улиците и площадите. Зидарията, според автора, е без хоросан, а керамиката, която е открил на терена, датира между VI и I в. пр. Хр.

АСТРОНОМИЧЕСКА ОБСЕРВАТОРИЯ 2000 Г. ПРЕДИ ХРИСТА

Археоастрономическите проучвания на двете изсечени в скалите площадки, едната от които кръгла, сочат, че те най-вероятно са служели за измерване на годишния цикъл и за установяване моментите на лятното и зимното слънцестоене. Изследванията показват, че скалният комплекс, предназначен за такива наблюдения на слънцето, е бил създаден около 2000 г. пр. Хр.

Определянето на мястото

за астрономически наблюдения в рамките на общите граници на паметника показва, че най-подходящата точка за това се оказва западната част на първата площадка. Това е скална

издатина, получена след обработка на скалния релеф и предлагаща удобство при визиране на източната част на небесната сфера. За наблюдател, стоящ върху нея, линията на източния хоризонт се покрива при наблюдения на слънчеви изгреви от микрорелефа ѝ. Това позволява да се фиксират сравнително лесно основните азимут на Слънцето в екстремните му точки по време на слънцестоения и равноденствия. Освен това, лесно забележим е фактът, че профилът на източната периферна част на площадката предлага удобни релефни форми за визир-

ни съоръжения в лицето на няколко изсечени улея. Всичко това, заедно с ориентацията на основната ос на полукръговите скални вдълбавания (N – S) и намерените артефакти от други изследователи на обекта, позволява да се твърди, че обектът е използван в епохата на енеолита за позиционни астрономически наблюдения на Слънцето по време на лятното и зимното слънцестоене, по методите на т.нар. векторно-хоризонтална астрономия.

Има основание да се предполага, че тези наблюдения са били включвани в ритуалните практики по това време, когато култът към Бога Слънце е бил широко разпространен и всички свещенодействия върху високата скала вероятно са били осъществявани като действащо средство за осъществяване на ритуалите: действия, преодоляващи хаоса и осигуряващи плодородие.

БОГЪТ СЛЪНЦЕ

Изгрева и залеза, началото и края, завършека и прелюдията, светлината и тъмнината – всичко това наблюдавах от древните свещени територии през годините. Явленията винаги се случваха на линията на хоризонта и бяха свързани с взрив от допълнителни оптично-спектрални ефекти и... много емоции.

... И ето, настъпва изгревът, аленото слънце бавно се издига над хоризонта, влизайки в улея, изсечен от древния майстор. Това, което очаквахме, се случи. Най-накрая усетихме какво са правили жреците тук, по

време на тези сакрални дни и нощи, свързани със слънцестоенето. Въпреки студа, понякога може би снега, въпреки облачното време, бурите и мъглите.

Каквито и да бяха дългите години на странстване по Източните Родопи, каквито и логични и ландшафтни плетеници да се опитвах да разгадавам, така и продължавам, смутен и неразбираещ, да стоя пред загадката: как може да се съчетае идеята за безсмъртието на Човека и Природата с всемогъщото Слънце, съществуващо безмерно във времето и пространството. Това не можах да разбера докрай и днес, когато бях свидетел на магията на изгрева.

Силата на преживяното още бушува в душите ни. Тайничко си пожелаваме да има още много изгреви и залези. Защото свещените територии на нашите предци ще бъдат още дълго нашата радост и нашата тъга, нашата реалност и нашите мечти. Скалните светилища ще останат винаги близо до нас, затова тук, на Харман кая, няма да казваме сбогом, а просто... довиждане!

Тръгнахме си от Харман кая всеки със своите впечатления и мисли. Край пътя се редяха каменни къщи и зидове, ограждащи патриархални дворове. В края на една поляна видяхме купа сено, която може да се измисли и направи само от хора с романтично въображение.

Най-ранобудните от тях ведро ни приветстваха.

Д-р Алексей Стоев



Велико Търново – балканска столица на културния туризъм

С ПЕТ НАГРАДИ ЗА ТУРИСТИЧЕСКИ ОБЕКТИ ОТ МХРА

Потенциалът на България като целогодишна туристическа дестинация беше представен в рамките на 47-ия конгрес на Международната хотелиерска и ресторантьорска асоциация (МХРА). Форумът се състоя в Белград на 18 и 19 януари 2010 г. От българска страна участва делегация, водена от зам.-министъра на икономика, енергетиката и туризма Иво Маринов. Презентацията на България включи разнообразни варианти за отпих с акценти върху културния, СПА-, уелнес-, еко-, етнотуризма и др.

В рамките на посещението си в Белград зам.-министър Иво Маринов се срещна със заместник-министъра в Министерството на икономиката и регионалното развитие на Сърбия д-р Горан Петкович, който ръководи ресор туризъм. Двете страни имат желание да създадат общ туристически продукт „Пътят на римските императори на Балканите“ с акцент върху винения и СПА-туризма, стана ясно по време на срещата.

България получи на конгреса пет награди за туристически обекти. МХРА отличи грандхотел „Поморие“ в категория СПА-хотели и верига-

та „Хепи“ в раздела за ресторанти. Балканският хотелиерски алианс на свой ред даде три награди на нашата страна - на град Велико Търново като столица на културния туризъм на Балканите, на грандхотел „Велинград“ - за СПА-хотел на Балканите, и на грандхотел „Димят“ - Варна - за бизнес хотел на Балканите.

Зам.-министър Маринов бе модератор на кръгла маса „Балканите – място за инвестиции в туризма“, в която участваха президентът на МХРА Гасан Аиди и представители на Световната туристическа организация. Първият акцент в дискусиите бе върху факта, че туризмът е индустрията с най-малко отделени въглеродни емисии – 2.5% от общото им количество. Важен за бранша приоритет е ориентацията към хотели, които са сертифицирани за енергийна ефективност и опазване на околната среда. Участниците в конгреса бяха единодушни, че правителствата трябва да се ангажират с маркетинга и рекламата в туризма, докато обучението на кадри и качеството на туристическия продукт са ангажименти на бизнеса. През май 2010 г. България ще бъде домакин на заседанието на Съвета на директорите на МХРА, бе решено по време на конгреса в Белград.



Наш щанд на „Матка 2010“ в Хелзинки

На трето място сме по чартърни пътувания в Европа

България се представя с рекламен щанд от 30 кв.м на международния туристически панаир „Matka 2010“ („Пътуване“) в Хелзинки. Най-голямото събитие в бранша за Северна Европа и Прибалтика продължи до 24 януари 2010 г. Над 85 хил. души посетиха миналогодишното издание на борсата. Тогава в нея се включиха 1181 изложители от 60 държави.

Страната ни участва в панаира за единадесети път. Заедно с Министерството на икономиката, енергетиката и туризма съзложители са община Балчик, черноморски хо-

тели и курорти, туроператори. Миналата година освен туристически фирми се представиха общините Созопол и Несебър.

По данни за 2008 г. Испания е най-предпочитана от финландските туристи дестинация (29% пазарен дял на чартърни пакетни пътувания), следват Гърция (16.2%), Тайланд (9.4%), Турция (5.7%), а България е с 5.3%, съобщава Финландската асоциация на туристическите агенции. Страната ни продължава да е трета от европейските дестинации по чартърни пътувания, но в класацията не се включва Турция. Следват Италия, Португалия, Кипър, Австрия, Франция и Чехия.

За периода януари–ноември 2009 г. финландските туристи в България са били 48 889.

Възможностите си за целогодишен отпих България представи и на 39-ото международно туристическо изложение Vakantiebeurs – едно от най-големите в света. То се състоя от 12 до 17 януари в холандския град Утрехт и събра около 150 000 посетители.

България се представи за единадесети път с щанд от 60 кв.м, който предизвика много голям интерес. Най-търсени са пакетите за море, културни обиколки, планински туризъм, ски и Fly and Drive.

Гонят зимата с веселие



В канадския град Квебек ежегодно се провежда най-известният зимен карнавал в света, наречен Bonhomme Carnaval, по време на който част от града се превръща в истинска зимна приказка, украсена с ледени скулптури. Карнавалът се провежда от края на януари до средата на февруари и е с продължителност 17 дни. Това е най-честваното зимно събитие в света и третият по големина карнавал след тези в Рио де Жанейро и Ню Орлиънс. Карнавалът в Квебек датира от далечната 1894 година, като е бил прекъсван само по време на Голямата депресия и годи-

ните на война, а през 1955 г. е обявен за официално събитие. Символ на карнавала е говорещият и танцуващ снежен човек Боном (Bonhomme), чийто леден дворец е в центъра на най-важните мероприятия. През годините фестивалът е претърпял развитие, но класическите забавления не са се променили. Традиционно се организира конкурс за ледени скулптури, провеждат се два нощни парада, множество тържества, шествия на приказни герои и спортни игри, най-интересните сред които са състезанието с канута по река Сен Лоран и надпреварата с шейни с кучешки въпрягове.

Христа Стойнева със златен медал

Отлично представяне на триатлонистка в държавното първенство по лека атлетика в зала за девойки, младша възраст. На проведеното на 23-24.01.2010 г. в зала „Фестивална“ в София ДИП по лека атлетика 14-годишната Христа Стойнева, републиканска и балканска шампионка по триатлон за 2009 година, извоюва убедително победата на 3000 м с резултат 10,36“, изпреварвайки досегашната водачка в тази дисциплина Маринела Нинева с 20 секунди, и заво-

юва златен медал. Младата атлетка спечели и бронзов медал на 1500 м. С постигнатите резултати Христа Стойнева затвърдява добрите си представяния от 2009 година и дава заявка за постигане на високи резултати през 2010 година както в беговите дисциплини на леката атлетика, така и в триатлона.

Б.Р. Христа е носител на значка от движението на БТС „Опознай родината –100 НТО“. Желая й успешно покоряване и на планинските върхове!



Туристи от Сърбия и Македония превзеха Банско

Падането на визите за сърбите и македонците предизвика засилен интерес на туристи от тези държави, коментира разгара на зимния сезон Анна Борисова, маркетинг мениджър на Aparthotel Lucky Bansko.

„Традиционно гърците и румънците са основен пазар в Банско и през този сезон, но се наблюдава сериозен отлив на англичани. „И този сезон показва, че трябва да

сме доволни от резултатите, тъй като въпреки икономическата криза запазихме миналогодишните нива на заетост. Прогнозите, че печеливши ще са всички, които предлагат добър продукт, се сбъднаха. Тази криза е оздравителна за бранша. Тя ни кара да сме по-гъвкави и ще ни даде добър урок как да устояваме в тежки ситуации“, обобщава маркетинг-мениджърът на Lucky Bansko.

Зарадвах се много, когато разбрах, че мои познати събират група за първенеца на Осоговската планина – Руен. От баща си съм слушал за смелите подвизи, когато е бил граничар по тези места. Поради тази причина, че е гранична планина, няколко дни преди похода предварително дадохме данните си, нужни за гранична полиция. На уречения ден напълних раницата рано сутринта и тръгнах към уговореното за среща място. Събрахме се осмина планинари, стари познаници от други планински преходи. Емо ще ни бъде водач към покоряването на този връх.

Минахме Кюстендил и малко след хижа Осогово, бусчето ни спря на една отбивка. На рамих раницата и веднага съзрях червената маркировка и указателната табела, посочваща пътеката за Руен. Изкачихме едно баирче за разгривка и съзряхме в далечината една точица, която е и крайната ни цел за деня. Макар и по-голямата част от планината да е в пределите на Македония, то по-високите върхове са по нашите земи. Пред мен се откроява величествена панорама гледка от издигащите се върхове: Кюнек (1923 м), Човека (2047 м), а в далечината – Църни камик (2069 м), Шапка (2188), а зад мен са наредени като стражи планините Конявска, Витоша, Рила и Пирин. Всичко това с нюансите на късната есен създава в мен оня трепет, който само планинарите познават.

Продължаваме право на запад през високопланинските пасища, които са осеяни с гранитни камънци, подсичаме южните склонове на Кулин връх и горното течение на р. Млачка, чиито извори са съвсем наблизо. Оттук след леко възкачване и преминаване покрай интересния връх Човека излизаме на местността Превала, с чешмата „Бег-бунар“. Направихме кратка почивка, като се запсихме с вода и се възползвахме от бившия граничен пост, превърнат вече в заслон „Превала“. Той е обзаведен с маса, пейки и печка. До извора има красива дървена беседка, което допълва прекрасния интериор на местността.

С песен и глъч следваме коларския път, който пред връх Шапка оставаме, защото отива в долината на река Бистрица, а ние поемаме по левия път, стигащ отново до бивша гранична заграда. Хапваме по сандвич за обяд и си разказваме весели планинарски истории. А аз разказвам случките от времето на баща ми, бродил като граничар по Осоговска планина.

За около час преминаваме по-

край въздигащия се гребен Горна Солунка и после Мали Руен и стигаме заслона, кръстен на Осоговския първенец. И двете му помещения са оборудвани с печки, маси, пейки и други туристически пособия и инвентар. Единият от групата ни умело се пошегува, че заслонът дори си има и лятна градина, но се били събрали сега ветровете там и за нас няма място. Останахме впечатлени и от окачения таван в едната стая, който напомняше маскировката на военните по време на мисия.

Осоговският първенец – връх Руен (2251 м), е най-западният от десетте планински първенци на България и на пето място по височина след Мусала, Вихрен, Ботев, Черни връх. А откакто сме в Европейския съюз,

на, Малашевска, Огражден, а далеч на юг и Беласица. При ясно време се очертават Пирин, Рила и Старопланинските вериги. На североизток към Сърбия се очертава пирамидалният връх Църноок, а на запад, в Македония, се издига масивът на Шар планина. Има вариант спускането да не е по обратния път до хижа „Осогово“, а от Руен по границата да се стигне до Гюешево за около четири часа. Ние го оставаме обаче за някое от следващите ни качвания на върха.

Времето започна бързо да се влошава. Отначало с гъста мъгла, като започнахме както надпревара с нея, така и игра на криеница в нея. Така пътят ни до хижата мина бързо и неусетно. Е, накрая се наложи да влезнат в употреба челниците и джъ-

Връх Руен - красив и непознат

тук е най-високата гранична точка на този съюз. Всяка година наши туристически дружества, на Македония и Сърбия, си правят тук планинарски срещи.

Като филолог се интересувам от произхода на думите и попитах откъде са произлезли имената на Осогово и Руен. За първото няма предположения, а за върха има тълкуване, което донякъде се приема за правилно. Според П. Делирадев в старославянските календари месец септември се е означавал с Руен, а хърватите го наричат все още така заради значението му на узряло, червено. Факт е и че след първите есенни слани цветът на масива от зелен се сменя с яркочервен - от по-червенелите листа на боровинковите храсти.

Само на метър след триангулационната пирамида е Република Македония и разрушена тяхна заграда. Направих си кратка разходка до съседната държава и се прибрах в България. Около върха настана истинска еуфория, придружена с множество снимки. А едно момче започна да изпраща сигнали по въздуха, каквито правят аборигените, с помощта на един интересен уред, който издаваше чуден виещ звук.

Движейки се по граничното било, погледът ми среща Влахина плани-

добрите. Настанихме се в хижата и дойде моментът за разпускане и разчет на изминалия ден - изминали сме около тридесет километра, вървахме осем часа и покорихме Руен. След успешното изкачване на Осоговския първенец идва ред на печати за книжките - Стоте национални туристически обекта и тази на Десетте планински първенци.

Хижа „Осогово“ е една от първите български хижи, построена в далечната 1927 г. от кюстендилските туристи. Всяка година си чества празника на Петровден. Намира се на 1640 м надморска височина и е свързана с път с град Кюстендил. На около трийсетина метра от хижата е река Плавилска. В близост се намират ски пистата. Има и построен параклис „Св. св. Петър и Павел“. Пред хижата сутринта се открояваше уникална панорама гледка към Рила, Пирин и някои Осоговски върхове.

След вкусната закуска, вече добре отпочинали и заредени с нови сили, се качваме дружно на бусчето и потегляме. По пътя обратно кроим нови планове и маршрути за следващия поход.

Видеокип с приятна мелодия на ето този интернет адрес:

<http://www.vbox7.com/play:5f0ef427>

Руси Стойчев, ТД „Орловец“, Карнобат

Мустанги в Стара планина

Малцина знаят, че по високите пасища на Стара планина скитат стада полудиви коне. Тези хергелета са на хора, които живеят в селищата в подножието на Балкана, но повечето собственици полагат за животните само символични грижи. Най-много свободнопасящи коне има в района между Златица и Котел, където има над 400 такива животни. Те се отличават с гъста козина и голяма глава, къса мускулеста шия, дълбок гръден кош, широк гръб, силни крака с „къса китка“ и солидни копита, буйна грива и опашка. През пролетта планинските коне могат да се срещнат в по-ниските части, но в края на май се изкачват нагоре до 2000-2200 м. Там прекарват времето до октомври. Когато настъпят студове и започнат снеговалежи, животните започват да слизат надолу. През по-голямата част от годината те обаче обитават на височина 1000-1200 м.

Раждат се и умират в хергелето.

Голяма част от тях никога не са хващани – залавяните животни в едно стадо не превишават 10%. Има коне, които бягат през глава дори само като видят човек с въже в ръка. Залавянето на тукашните мустанги става, като най-често примката се поставя на земята и наоколо се поръсва със сол. Когато конят се приближи и стъпи в нея, въжето се дръпва рязко, примката се затяга и той губи равновесие. Щом бъде повален на земята, се връзват и другите му крака. Тогава се мятат второ въже с примка на шия. Подобно на мустангите, пасящите коне не са подковани. Подковават се само онези животни, с които се пренасят товари. Освен товарните сред работните коне има и яздитни, а някои изпълняват и двете функции.

Безценен транспорт по планинските пътеки

Няма никакво специално обучение на ездитните животни. Когато конят свикне да работи с товарен самар, след това свиква и с ездач.

Ако не бъдат претоварвани, планинските коне живеят до 25, дори до 30 години. С такъв кон може да се работи активно най-много до двадесетата му година. След това животното остарява, става трудноподвижно, изморява се бързо, краката му се деформират. Порасналото животно може да носи 30% от собственото си тегло, което ще рече

до 120 кг, понякога и повече. Една кобила тежи около 300 кг, а жребците могат да достигнат и до 400 кг - и това е предимно мускулна маса. При това жребецът е много по-силен от кастрирания кон - той просто няма умора.

Най-страшният враг - гладът

Изненадващо е, че начело на хергелето стои не жребец, а опитна кобила. Тя насочва стадото към местата за паша и водопой. Жребецът охранява стадото - при опасност той веднага поема водачеството. Все пак айгърът (победителят, лидерът) пази кобилите си най-вече от други жребци. Ако хергелето е много голямо, в него може да има и няколко айгъри. Тогава настават най-свирепите битки между жребците.

Само победителите се чифтосват с кобилите

Не всички новородени оцеляват. Бременността на кобилите трае 11 месеца, като до десетия ден след раждането те могат отново да бъдат оплодени. Затова не се знае предварително кога ще се ожребят. В зависимост от пашата някои кобили отбиват малки-

те си късно през есента, а други – непосредствено преди отново да родят. Противно на широко разпространеното мнение, кончето не се изправя на крака веднага, след като се е родило. То има нужда да полежи поне час-два, понякога и повече. Точно тогава може да стане лесна плячка на хищниците, включително и на скитащи кучета. Най-опасен е моментът, в който кобилата ляга да роди. Изправи ли се веднъж, тя вече може да защитава малкото. Няколко часа след раждането малкото се изправя на крака. Младото животно завършва напълно развитието си чак на 3-годишна възраст.

Помощници и приятели на хората

са тези коне. Сега обаче те се гледат главно заради продажбата на кончета.

Кланиците купуват кончетата за месо. И големите коне се продават основно за клане. В последно време проблем за отглеждането им е пашата заради ограниченията, налагани от Национален парк Централен Балкан. За да ползват пасищата, коневъдите трябва да плащат на националния парк по 80 ст. такса „горска паша“. Съгласно разпоредбите на парка, на всеки кон се предоставя територия за паша по 5 дка.



ОТЛИЧНИТЕ УСЛОВИЯ ЗА СКИ И БЕЗМИТНИТЕ МАГАЗИНИ ВСЯКА ГОДИНА ПРИМАМВАТ НАД 12 МЛН. ТУРИСТИ

Впечатляващо заснежени планински масиви, дълбоки, живописни долини, кристално чисти ледникови езера – това, най-образно казано, са съставните части на пъзела, които характеризират релефа на миниатюрната, но чаровна Андора. Населението на малката европейска държавица, според последното преброяване през 2009 г., е 94 609 души, а тя самата се е „разпротряла“ по дължината на река Валира, върху площ от едва 468 кв.км. На влизане и на излизане през нея се изминават някакви 60-ина км по живописен и осеян с множество завои път, около който са концентрирани едноименната столица Андора ла Веля и по-големите населени места на страната. Коренящите андорци се чувстват малко като гости в родината си, тъй като са само 33 процента от народонаселението. Останалите са натурализирани чужденци, като например испанците, които съставляват 43 процента, следвани от португалците, представени с почти 11 на сто. Французите са на трето място със 7 процента, а 6 на сто са представителите на различни етноси от страни в Латинска Америка, Азия или Африка. Кацнало високо в Пиренеите, сгушено между големите по население и площ държави, създадени от потомците на иберийци и гали, парламентарното княжество, чието управление се извършва съвместно, на принципа на дуумвират от действащия държавен глава на Пета-та република и епископа на Урхел (Каталуния), е една атрактивна и привлекателна туристическа дестинация. Основно поради твърде специфичните си географски, исторически, политически и икономически особености. Единственият начин да се стигне до тук е с кола. Железопътна връзка няма, а най-близките летища са във френския град Тулуза, респективно в испанския Барселона. Разстоянието и от двете отправни точки до Андора е около 220 км. Известен още и като „Страната на 68-те хълма“, пиренейският дребосък обаче напористо и безапелационно се нарежда и бори да запази водещото си място в първата десетка на държавите, които притежават най-висок жизнен стандарт на Стария континент, напук на твърденията за световна икономическа и финансова криза. Причините за тези амбиции несъмнено са повече от комплексни, но френските и испанските зевзеци от двете страни на границата упорито отстояват тезата, съгласно която корените на успеха са предопре-

Бялата магия на Княжество Андора



мат, който на практика дава възможност любителите на белите спортове да ги практикуват, без да

разчитат на машините за изкуствен сняг. Сезонът започва от началото на октомври и продължава почти до края на месец април. Поне така твърдят домакините ни в Grau Roig. Той има славата на доайена сред местните зимни курорти, който е и съставна част от намиращото се буквално на границата с Франция градче Pas de la Casa. Поради факта, че е разположен на надморска височина от около 2075 метра, пистите на Grau Roig, освен пригодени за нощни спускания, са „резервирани“ най-вече за по-опитните майстори на скиите, които обичат или съзнателно търсят предизвикателствата по черните и червените трасета на заснежените стръмни склонове. По-улегналиите или проходащите в този красив спорт също могат да се наслаждават на лесни бягания по добре обработените терени и да овладяват техники, подходящи за начинаещи и средно напреднали скиори. На сноубордистите, които тук задължително трябва да карат с предпазни шлемове, се предлагат специализирани коридори и шанци, оборудвани с големи и малки рампи, релси и балансори. През 2003 г. Pas de la Casa-Grau Roig и близкия до него курорт Soldeu-El Tartere се сливат в Grandvalira – единият от двата мега ски центрове на Андора. Другият е Vallnord, в който са обединени символично курортите Pals, Arinsal и Ordino Arcalis. Двете ски зони са изключително разнообразни и предлагат над 34 черни, 75 червени и 59 сини писти. Модерна мрежа от транспортни инсталации, включваща кабинкови въжени линии,

сещащи лифтове и влекове с впечатляващ капацитет, осигуряват придвижването до една или друга точка в планинските курорти. Мегазоните кореспондират изключително добре една с друга, което дава на любителите на белите писти с дължина над 289 км достъп до голям брой трасета след закупуването на една лифт-карта. Това далновидно решение несъмнено развързва ръцете на ангажираните с туристическия бизнес в „Страната на 68-те хълма“. Находчивостта им се изразява в непрекъснато разширяване и модернизиране на съществуващата материално-техническа база, усъвършенстване на инфраструктурата и оптимизиране качеството на предлаганите услуги, без това да се отразява съществено върху цените. Местните туроператори предлагат изгодно готови промоционални пакети, включващи нощувки, лифт и закуска. Триденевен престой може да си осигури и срещу 185 евро, за седмичен ви правят отстъпка и плащате 248 евро и т.н. Вариантите наистина са различни. Хотелите са в изобилие, буквално на всяка крачка, но и тук като по нашето Черноморие продължават да се строят все нови и нови. Освен тях се предлагат уютно обзаведени, оборудвани с всичко необходимо стаи, студия, апартаменти и малки къщи в множество вилни селища, накарвали по склоновете на Grandvalira и Vallnord. Ресторантите, дискотеките, баровете, спортните зали, плувните басейни, тенис кортовете, сауните и солариумите пълноценно запълват онези част от времето на туристите, когато разноезичните тълпи не вилнеят по пистите. Храната, която се предлага, е вкусна и качествена. Кухнята основно е

КЪДЕ СМЕ НИЕ

Анализирайки цените за лифт-карти и наем на екипировка за шест дни, както и разходите за храна на четиричленно семейство, британските пощи – Post Office Travel Services, дават класация на най-

на пакетните цени на годишна база. Изключение правят само френският Куршевел и американският Вейл, като и на двете места шестдневната почивка е поевтиняла с 11% – съответно до 298.97 паунда и 372.83 паунда. Най-голямо е увеличе-

Боровец в световните класации

Изгодните зимни курорти за зима 2009/2010, информира pari.bg. Проучването е направено за курорти от Европа и Северна Америка. Според него курортът Боровец е на второ място с цена на шестдневния пакет 250.87 паунда. В идентично проучване миналата зима Боровец бе на трето място, след Пояна Брашов и Високите Татри в Словакия. Но сега цените на Боровец са по-високи с 14% спрямо миналия зимен туристически сезон. Първи в своеобразната класация е Пояна Брашов с цена 195.76 паунда и само 4% поскъпване на 6-дневния пакет. Повечето курорти, които влизат в класацията на Post Office, отбелязват увеличение

нието на годишна база в норвежкия Гейло – с 26%, до 328.58 паунда. От Post Office препоръчват на скиорите от Великобритания да се насочат към Източна Европа за своята ски ваканция тази зима. За нас не остава нищо друго, освен да подкажем на българите, че Боровец е сред традиционните евтините ски курорти. С малко повишени цени в неговата „компания“ са Високите Татри – Словакия, Кранска гора – Словения, Ла Туиле – Италия, Куршевел – Франция, Солдеу – Андора, Обергургл – Австрия.



испанска (паеля, касуела, зарзуеля и т.н.), но с лек френски привкус (разнообразни сирена). Това със страшна сила се отнася също за вината и бирите, които уморените скиори жадно поглъщат. Цените на всички възможни екстри са съобразени с финансовите възможности на средностатистическия европейец. И с кризата, естествено, макар че и тук, както навсякъде, не липсват кисели физиономии и претенциозни мрънкачи. Предвидливите домакини са помислили обаче за възрастните хора и подрастващото поколение. По пистите, влекове, спортните зали

и т.н. тези две категории в рамките до и над определена възраст могат да ползват срещу символични такси или гратис голяма част от предлаганите благинки. Сравнителен анализ, „а ла нашето братство“: парите, изразходвани за еднократна лифт-карта, плюс нощувка с включена закуска, анонсирана от хотел три звезди в зимните курорти на планинското княжество, с аналогичните екстри в алпийските центрове на съседна Франция, Швейцария или Австрия, са неколкостотин по-малко.

Новак Новев
Снимки авторът

(От стр. 1)

Анонсът към избора бе направен от проф. Райна Бърдарева – преподавателка по история на физическото възпитание и спорта към НСА, и Методи Манченко, главен редактор на спортната редакция при БНТ.

Компетентно, без излишни пристрастия, ангажираните с тази мисия изразиха своето отношение към сериозния избор, като ясно и точно припомняха номинираните спортни събития от различните видове спорт. А когато водещият на предаването обяви резултата, не само алпинистът Методи Савов с нескрита радост благодари на подалите своите гласове за алпинизма, но и всички останали отпразвиха своите най-добри слова за правилния и абсолютно правдив избор. „Диамантът на българския спорт“, така нарече българската експедиция „Еверест-84“ боксърът Борис Георгиев – Моката.

Възползвайки се от радостния за всички алпинисти и туристи всенароден избор, нека припомним отново българската епопея „Еверест-84“ за тези, които са я позабравили и най-вече за тези, които по онова време са били още неродени или твърде малки, за да асимилират случилото се през пролетта на 1984 г. С изкачването си на вр. Лхотце (8516 м) на 30 април 1981 г. Христо Проданов даде зелена светлина на родния алпинизъм към приоблачните върхове на Хималаите. И вече нямаше никакви проблеми за 1984 г. **Българският туристически съюз и Българската федерация по алпинизъм да организират и проведат експедиция за изкачване на първия връх на планетата – Еверест (8848 м).**

ХИМАЛАЙСКАТА ЕПОПЕЯ

10 февруари 1984 г. е голямото начало. Христо Проданов и Огнян Балджики заминават за столицата на Непал – Катманду, за да осъществят

предварителната подготовка и да получат окончателното разрешение за провеждане на експедицията. На 20 февруари заминава и останалият състав от 17 алпинисти, един лекар, един ръководител, един радист, един оператор и едно техническо лице, или общо 24 души. От 3 до 18 март целият състав се придвижва от Катманду до базовия лагер на 5250 м н.в. А оръните пунктове (междин-

ните лагери) към върха се изграждат, както следва: лагер 1 (6050 м) от 19 до 21 март; Лагер 2 (6770 м) до 27 март, лагер 3 (7170 м) е достигнат на 5 април, а лагер 4 (7520 м) – на 10 април. Лагер 5 (8120 м) остава да се изгражда „в движение“ от първата щурмова връзка.

Първата атака на върха е определена за 14 април и за нея участниците са разпределени в 5 групи. Първите две имат

нат съответно на 18 и 20 април.

Движението на първата щурмова връзка е следното: 16 април – базов лагер – лагер 1; 17 април – лагер 1 – лагер 3; 18 април – лагер 3 – лагер 4; 19 април – лагер – лагер 5 и на 20 април – щурмът на върха.

В този толкова отговорен ден Проданов и Ринджи са събудени в 2,30 часа, а тръгват към върха в 5,45 часа (?!). Около 11

ТРИУМФЪТ СЕ ПРЕВЪРЩА В ТРАГЕДИЯ

Междувременно информационните агенции съобщават като мълния голямата новина. Ето една от тях: „Катманду, 20 април (БТА) – както съобщават информационните агенции, днес 41-годишният български алпинист инж. Христо Проданов покори най-високия връх на планетата Еверест. Това е първият човек, изкачил върха по Западния ръб,

на неговите другари Иван Вълчев и Трифон Джамбазов и най-вече безпримерният героизъм на Людмил Янков остават без резултат. След 120-минутни опити за разговор с Христо той само проронва няколко трудноразбираеми и въобще неразбираеми думи и плахо натискане на комутатора. В 19,45 часа на 21 април е и последното натискане на комутатора. Д-р Стайко Кулаксьзов обявява кончината на

Звездните мигове на България



1984 г. Броени дни преди Христо да осъществи голямата си мечта на 20 април 1984 г., която за съжаление остава последна

за задача да дооборудват междинните лагери и отстранят пораженията, нанесени от обилните снеговалежи и ураганните ветрове. Следващите три групи са щур мови: Христо Проданов, шерпът Джоанг Ринджи, които ще атакуват върха без кислородни апарати, тръгват на 16 април, а следващите, водени от Иван Вълчев и Николай Петков, ще тръг-

часа Ринджи е принуден да се върне. Радиовръзката от този момент с базата се губи. Едва в 18,15 часа прозвучава познатият и тъй дълго очакван глас на Христо: „Аз съм на върха, на върха съм! Христо.“ Лагерът се възпламенява. Разменят се още няколко слова и тъй като времето много напредва, Христо започва слизането, което никога не завършва.

без да ползва кислороден апарат.“

Следват още няколко суперлативни съобщения, а там горе един българин се бори за живота си. Чрез телевизията и радиото съдбата на Христо става достояние на милиони българи. Ще издържи ли? Ще слезе ли? Къде е? Това са най-задаваните въпроси. Не, Христо не издържа. Отчаяните опити

първия българин, изкачил върха на върховете Еверест – 8848 метра. Твърде, твърде висока цена!

Експедицията не прекратява своята работа. Следва неколкодневна почивка и в началото на м. май започва

ВТОРАТА АТАКА НА ВЪРХА

при която Иван Вълчев и Методи Савов стъпват на Еверест на 8 май, а Николай Петков и Кирил Досков правят това на 9 май. И двете свръзки осъществяват слизането си не по пътя на изкачването, което бе предпочетено от Христо, а тръгват по пътя на първото изкачване на върха – по Южния склон. С това четиримата ни алпинисти осъществяват първото цялостно траверсиране на върха с изкачване по Западния ръб, наречен още „Жестокия път“, и слизане по Южния склон. От този момент пътят им е наречен „Българският траверс“, както вече споменахме преди това – все още неповторен от никого.

Е, след всичко, което съвсем бегло проследихме в иначе 101-дневната епопея „Еверест-84“, можем да кажем: класацията, направена от телевизионните зрители на 14 януари 2010 година, е напълно заслужена!

Доц. Сандю Бешев



Световният първенец Еверест. С плътната линия от базовия лагер до върха е пътят на Христо Проданов, а продължението на плътната линия е „Българският траверс“, неповторен вече 26 години

Още за „Богинята майка на света“...

Дойчин Василев е българинът с най-много покорени осемхилядници. Ето какво казва той по време на юбилея, посветен на 10-годишнината от неговото солово изкачване на най-високата точка на света: Алпинистите оценяват по особен начин привлекателността на един връх. Звучи чинично, но един от критериите е средностатистическата смъртност при експедиции. Еверест не е технически най-трудният за изкачване, особено спрямо втория по височина К2 в Ка-

ракорум. Процентите са „само“ десет. Но общата бройка няма равна на себе си. Да погледнат в Космоса от Чомолунгма – „Богинята майка на света“, досега се е удало около 2000 души. Един малък град... Понякога жителите му се събират в Непал заедно със сенките на изгубените си другари и приятели. В счупванията и травмите, в ампутираните след измръзване пръсти и във волевите бръчки край стегнатите устни завинаги е отпечатан тотемът на жестокото божество. Местните хора ги наричат „децата на Еверест“.

КЛАСАЦИЯ

„Спортното събитие на XX век“

Първо място: Изкачването на Еверест от Христо Проданов, 1984 г. – 19,96%.

Второ място:

Класирането на българския национален отбор по футбол на четвърто място от световното първенство в САЩ, 1994 г. – 16,85%

Трето място:

Световният рекорд на Стефка Костадинова на висок скок, поставен на 30 август 1987 г. в Рим – 14,36%

Четвърто място:

Голът на Георги Аспарухов (Гунди) на стадион „Уембли“ през 1968 г. – 11,36%

Пето място:

„Златната топка“ на

Христо Стоичков от 1994 г. – 11,26%

Шесто място:

Първият ни олимпийски медал (бронз) на Борис Георгиев – Моката през 1952 г. – 7,05%

Седмо място:

Първото злато на Зимна олимпиада на Екатерина Дафовска (биатлон) през 1998 г. – 6,02%

Осмо място:

Първата европейска титла за България на Дан Колов от 1936 г. – 5,76%

Девето място:

Първият ни трикратен световен шампион Мария Гигова (художествена гимнастика) от 1966, 1971 и 1973 г. – 4,64%

Десето място:

Първата българска олимпийска титла – на Никола Станчев (борба), през 1956 г. – 2,75%





Туризмът оставя трайни следы в душата

Някои го смятат за чужак. А той просто е човек, който добре си върши работата. Става дума за Пенчо Петров, който наг 15 години беше секретар на общинското туристическо дружество „Патлейна“ във Велики Преслав. Тогава и създаде водния клуб и изгради малко селище край язовир „Тича“. Там провеждаше воден туризъм със специализирано корабче, значително обогати дейността на пешеходния туризъм, а малките състезатели по спортно ориентирание неизменно заемаха челните места.

МЕЧТАТЕЛЯТ ОТ С. КОЧОВО ПЕНЧО ПЕТРОВ СЪЗДАВА И ВЪЗСТАНОВЯВА МАРШРУТИ

„Навремето имаше няколко маршрута за масов туризъм в нашия край - с едnodневни излети и двудневни походи. Сега мисля да свържа два маршрута - единият тръгва от лесопарка Къошкото и минава край старините на Шуменската крепост, върви през горите на Природния парк „Шуменско плато“, през местността „Осмарските колонии“, където е туристическата хижа „Букаците“, и през

Сиври тепе се слиза до жп гарата в село Кочово, откъдето туристите могат да се завърнат по места. Другият маршрут води началото си от хижа „Младост“ край Търговище, преминава по билото на Източна Стара планина, край хижа до село Методиево, община Върбица, през историческата местност „Дервиша“ и се спуска към Велики Преслав. Оттам можем да ги поемем и с микробус, да ги разведем край старините на Втората българска престолнина и да ги превозим до село Кочово. Въпреки бюрократията

После дълги години беше при военните, а като се пенсионира, реши да се завърне в родното си село Кочово, но туризмът винаги е бил в душата му. И в сънищата му неизменно са идвали ония туристически маршрути, които бяха изградени във Великопреславския Балкан... Днес той продължава да работи в тази насока, като не почита на стари лаври - за принос към идеите на организирания туризъм и дългогодишна туристическа дейност Пенчо Петров е отличен от БТС с почетен медал.

за двайсетина години успях да убедя близки и да закупя от тях и от други хора 25-30 дка земя, върху които смятам да изградя край село Кочово туристическо селище. То ще бъде в старинен прабългарски стил, с бойниците и в всичките ония подробности, които са автентични за нашия район. Имам идея селището да бъде с няколко къщички, където туристите ще могат да отседат.“ Пенчо Петров, човекът, който е свързан завинаги с туристическата дейност и неслучайно хората от родното му село го наричат Туриста, разказва ув-

лекателно за проектите, които ще осъществя, и виждам как очите му се насълзват. Явно, силно е преживяването неговото село да стане наистина голям притегателен туристически център. Защото условията са добри - от едната страна се извисява природният парк „Шуменско плато“, а отсреща са върховете на Великопреславския Балкан, и тези природни дадености наистина трябва да се използват пълноценно. Пенчо е закупил велосипеди, с които ще развива колотуризма по подходящите планински маршрути. В същото село Кочово варненски лекар се занимава с биоземеделие, има и редки видове коне, та с него най-вероятно ще предлагат конна езда и ще развиват конния спорт за желаещите. От двете могили пък досади селото - Корбаир и Бабинден, Пенчо Петров вижда възможността да се извършат демонстрации с делтапланери, като приземяването ще става до селския стадион...

Приятно е да слушаш увлекателните идеи на ветерана на туристическото движение, който от пет години е и пенсионер, чувства се млад и няма никакви пречки да ги реализира. Защото умее да въвлечи и младите хора от селото и района. Дори е обещал на шуменския клуб по спортно ориентирание да спонсорира едно състезание, което да се проведе край родното му село Кочово. Щом стане дума за туризъм, Пенчо Петров е категоричен: „Природата дава здраве, живот, възпитава. Истината е в чистия въздух, който не може да се замени с нищо, а в нашия район за щастие няма замърсявания от индустрията. Можете да си представите каква красота е да гледаш северните склонове на Източна Стара планина, а зад гърба ти да усещаш Шуменското плато... Длъжни сме да направим тази красота достъпна за колкото се може повече хора!“

**Георги Ников,
Снимка авторът**

EXO КНИЖНА ЛАВИЦА (Биография на Иежи Кукучка) Автор: Петър Атанасов

В края на 2009 година излезе от печат книгата със заглавие „Ти не си втори, ти си велик“ (Биография на Иежи Кукучка) с автор именитият наш историограф на алпинизма и планинарството Петър Атанасов. Страниците й (144) се четат на един дъх, защото става въпрос за живота и делото на втория човек на планетата, изкачил всичките осемхилядници на земните планини.

Неслучайно заглавието на книгата е свързано със съдбовните думи, изречени от великия Меснер. И в живота, и в делото на полския алпинист Иежи Кукучка алпинизмът е съдба - чисто лична, дълбоко интимна, и в същото време обществено-значима и твърде социална.

Авторът познава Иежи Кукучка лично и отблизо. Това му дава възможност да определи чисто човешките качества на великия алпинист. Освен това, като полски възпитаник, Петър Атанасов познава изключително добре историята на полския алпинизъм и най-вече оригиналния полски зимен опит в изкачванията на най-високите върхове на Земята. Постоянен участник в полската експанзия в Хималаите през зимата е и самият Кукучка. Именно

там се вижда, че в последователността от успехи на 14-те осемхилядника има желязна логика. Тя именно го води към все по-трудното и все по-невероятното планинарско постижение.

В същото време неговата пословична скромност, с която той се счита за човек като всички останали, издига още повече величието на неговия личен успех. Отношенията между човека

„Ти не си втори, ти си велик“

Кукучка (брилянтен катерач и първопроходец) към заобикалящата го планинска среда (често твърде сурова и понякога несправедлива към него) и хората в нея, са винаги между двете крайности.

Първата е пълно разтваряне в алпийската среда, активно участие във всички конструктивни сили на експедиционните екипи за постигане на крайната цел - изкачване на върха. Авторът често описва в действията на Кукучка изкушенията му на съблазни, алгични решения, нечовешки усилия, които по видими и невидими пътища участват в алпинистките му резултати. Втората крайност, която в историята на алпинизма и особено на хималаизма е не по-рядко срещана, е свързана с дълготрайността на процеса на привличане между планината, хората в нея и изключителния катерач Кукучка. Хармоничното

развитие на всеки алпинист от ранга на Кукучка изисква пълно себеотдаване, и то в един продължителен период от време. При това, съпроводен от приятели, на които разчита и с които може да преодолее и най-необичайната трудност с висока степен на риск във високата планина. Като програмен документ звучи интервюто на Иежи Кукучка с автора, дадено през август

1988 г., преди заминаването му на експедиция за изкачване на южната стена на

Анапурна. В него той прави равностойна на успехите си и очертава пътищата на световния алпинизъм през следващите години. Пророчески звучат и думите му за еволюцията на тежките хималайски експедиции към експедиции, изкачващи високите върхове в чисто алпийски стил. Зачитащи личните предпочитания и възможности на отделния алпинист.

Финалът на книгата е удивителен, защото не е свързан с физическата смърт на Кукучка. Изключително добре е описана една драматична експедиция, от която великият алпинист се завръща с невероятен успех, въпреки бурите, мъглите, студеното време и лошия късмет. Новаторският дух на Кукучка е жив, въпреки всичко, въпреки всички! Животът във високата планина продължава!

Алексей Стоев

Георги Върбанов от Исперих на 2 по 30

На 1.01.2010 г. нашият приятел и колега **Георги Върбанов Петков (Жоро)**, необезпокояван от никого, навърши 60 години. Цели 2 по 30! Той е достойният наследник на небезизвестния в туристическите среди на България Върбан-турист (по името на някогашната организация „Балкантурист“). Под негово ръководство стотици исперихчани обикаляха българските планини и бившите соц. държави. Дългогодишен председател на тур. д-во „Димитровец“, той е един от инициаторите за построяване на хижа „Ахинора“. От дете Жоро участва във всички инициативи на дружеството, ръководено от баща му и обиква завинаги туризма. Много малка част от трудовия му стаж е извън тази сфера. Заслужено заема мястото на баща си

като секретар на ТД „Димитровец“ и малко по-късно - управител на туристическия дом в града. Ръководител е на стотици туристически мероприятия. Благодарение на организационните му способности дружеството е с голям авторитет в съюзния съвет. С нестихващ ентузиазъм Жоро се грижи за опазване собствеността на дружеството. През 2007 г. е узаконена х. „Ахинора“. Това му коства много нерви и лични средства. Въпреки трудностите, продиктувани от финансовата криза и липсата на интерес към района като непланински, Жоро успява да поддържа духа на туристите в Исперих. През 2008 г. след много усилия и с помощта на адвокат Милен Косев, Георги Върбанов успя да извоюва за туристическия дом в Исперих **статут на публична държавна собственост за нуждите на спорта и туризма**. Обичан от туристите в нашия град, той е един от стожерите на туризма и по достоинство е оценен. Весел и приятен, с неподправено чувство за хумор, Жоро стигна своите 60 години в добро здраве и бодър туристически дух. **Честито, Жоро! Не забравяй, че чакаме още от теб!**



**Туристите
от д-во
„Димитровец“,
гр. Исперих**

България е разделена на две части (Северна и Южна България) от най-дългата планинска верига у нас - Стара планина. На юг от Стара планина, затворени от дългата и ниска планинска верига на Средна гора, са разположени поредица от подбалкански котловини и полета. Най-внушителната планинска система в южната част на нашата страна е Рило-Родопският масив, включващ Рила, Пирин, Родопите, Славянка и Стъргач. Друга планинска система е Планско-Завалската планинска редица, обхващаща пет планини, разположени югоизточно от границата със Сърбия. Между границата със Сърбия и Рила е

Верило-Руйската група, обхващаща седем планини. Планинската географска област Краище обхваща единадесет отделно обособени планини. В крайните югозападни части на България е Осоговско-Беласишката планинска група - Осоговска планина, Влахица планина, Малашевска планина, Огражден и Беласица. Източно от Рило-Родопския масив са планините Сакар и Странджа.

Централната част на Южна България се заема от Горнотракийската низина - втора по големина в страната. Простира се от планините около София на запад до Черно море на изток, на север достига до Средна гора, а на юг - до Рила, Родопите, Сакар и Странджа.

Южна България

Туристическа спалня „Яворица“ в Момин проход

Намира се в кв. Момин проход - гр. Костенец, на 550 м н.в. Представява масивна триетажна сграда с капацитет 45 места в стаи с по 2, 3, 4 легла и два апартамента. Спалнята е водоснабдена, електрифицирана и със самостоятелни и етажни санитарни възли и бани. Отоплява се с локално парно. Изходен пункт за обекта: гара Костенец - 4 км до кв. Момин проход. Съседни туристически обекти: хижа Еледжик - 4 ч., хижа Гургулица - 15 км, хижа Гергиница - 3 ч., курорт Боровец - 30 км. За връзка с обекта: 07142/60 31,



0896647088.

Стопанин: ТД „Планинар“, гр. Костенец, GSM: 0898 900 701.

Топлото облекло е на първо място по необходимост за всеки турист и планинар

Уважаеми читатели на вестник „Ехо“, драги туристи, колеги,

Топлото облекло е на първо място по необходимост за всеки турист и планинар.

БТС има десетки хиляди организирани членове, които бродят в планините на България.

Ръководството на БТС, след проведени разисквания с туристическите дружества по места, поде инициативата всички негови членове, които отдавна

носят идеята на Алеко в сърцата си, да покажат своята принадлежност към БТС и организираното туристическо движение чрез специално поръчани дрехи за планина, които с гордост да носят при преходите си из красивата ни Родина.

Възползвайки се от опита на сходни планинарски организации в Австрия, Германия, Чехия и др., а също така, изхождайки от традициите на туристическото движение в България, ние ви предлагаме производството на наша българска фирма, която е утвърдена и на международния пазар.

На първо време, можем да започнем с поръчка на универсалните суитчери, окомплектовани с тениска, при следните цени и условия:

Суитчер - шал-яка с бродерия „Еделвайс“ и допълнителен вътрешен джоб - 18,00 лв./бр.

Тениска, черна, с печат знакът на БТС - 4,00 лв./бр.

Всички цени са с включен ДДС.

Договорените цени са на база голямата заявка, която организира ръководството на БТС с цел поевтиняване на облеклото. Поръчките за закупуване на екипировката се правят в туристическите дружества, членове на БТС, като се посочи съответният размер и бройка, също и имената на лицата, направили заявката. Обобщената информация да се изпрати в СС на БТС - София, бул. „В. Левски“ № 75.



Туристически дом „Сърнена гора“ в Стара Загора

Туристическата спалня е разположена сред вечнозелена гора на 305 м н.в. в парк „Аязмото“. Свежестта на въздуха, красивата панорама към града и уюта на комплекса го правят предпочитан и желан обект не само за старозагорци. Представява масивна триетажна сграда с капацитет 30 легла със собствени санитарни възли и бани. Обектът е водоснабден, електрифициран, отопление с локално парно. Разполага със салон за забавни игри, ресторант, кафе-аперитив, лятна градина. Заведенията са със сервитюрско обслужване. Районът е благоустроен със спортна площадка. Има паркинг.

Изходен пункт: гр. Стара Загора.

Съседни туристически обекти: паркът „Аязмото“, с редки растителни видове и зоопарк, забележителностите на гр. Стара Загора - историческият музей, картинната галерия, къщата музей „Гео Милев“, античният комплекс „Августа Траяна“, Ескиджамия,



Мемориалният комплекс „Бранителите на Стара Загора - 1877 г.“, с. Дъбравя - 0.30 ч., Старозагорски минерални бани.

Стопанин: ТД „Сърнена гора“, гр. Стара Загора, тел.: 042/ 63 84 35, 0882 966 461, 0882 966 462, 0882 966 463.

Туристическа спалня „Габера“ в Димитровград

Намира се в парк „Пеньо Пенев“, Димитровград, на 124 м н.в.

Представява масивна триетажна сграда с капацитет 64 места в два апартамента и стаи с по две легла със собствени санитарни възли и бани. Сградата е водоснабдена и електрифицирана, с отопление на ел. уреди. Разполага с ресторант, столова, бюфет, кафе-аперитив, салон за забавни игри. Има паркинг. Изходно място: жп гара Димитровград - 0.15 ч. пеша, гр. Хасково - 16 км.

Съседни туристически обекти: културно-историческите забележителности на Димитровград, паркът „Пеньо Пенев“, музеят „Пеньо Пенев“.

Стопанин: ТД „Хеброс“, Димитров-



град, тел. 0391/ 6 0433, 0391/ 6 48 61, 0896/ 688 526, 0896/688 527.

Хижа „Индже войвода“

Намира се сред северния склон на възвишението Голям Бакаджик, 373м н.в.

Представява масивна триетажна сграда с капацитет 68 места, разпределени в два апартамента и стаи с по 3, 6, 7 легла, санитарни възли и бани са собствени и етажни. Хижата е водоснабдена и електрифицирана, отоплението е с локално парно. Разполага с ресторант, кафе-аперитив, туристическа кухня и столова. До хижата има паркинг. Изходни пунктове:

с. Чарган, община Тунджа, Ямболска област - 1.20 ч. (5 км), с. Търнава, община Тунджа - 1.30 ч., с. Победа, община Тунджа - 1.30 ч., гр. Ямбол (гара на жп линия София-Пловдив-Бургас) - 16 км по асфалтов път (9 км до с. Чарган и още 1.20 пеша).



Съседни обекти: ямболският манастир „Възнесение Господне“ - 0.10 ч., крепостта Калето - 0.20 ч.

Стопанин: ТД „Кабиле“, - Ямбол, 0882 966 402, 0886 797 473.

По-подробна информация от всякакви характер за хижите, условията в тях, съседни маршрути, резервации, цени на услугите и др. може да получите на телефоните на съответното туристическо дружество - стопанин на обекта, и от инфоцентъра на БТС в София на телефони: 02/980-12-85, GSM: 0882 966 319 и 0882 966 320, както и от сайта на БТС, посочен в издателското каре на в. „Ехо“.

В. Костов, експерт в отдел „Хижи, маркировка и комуникации“

(От стр. 1)

КАЛЕНДАРЕН ПЛАН НА БТС

Шести национален преглед „Оцеляване в зимни условия“ - 10-14 февруари, УЦ „Мальовица“, БТС, ТД „Черноморски простори“ - Варна (за контакти: 0882 995 030)

Пешеходен туризъм

Поход „По пътя на безсмъртието на Апостола“ - 19 февруари, Ловеч - Кърпина, БТС, ТД „Стратеш“ - Ловеч
Регионални спортно-туристически прегледи - февруари-март, по наредба, ТД, РИО

Традиционен поход с изкачване на вр. Мусала - февруари, Рила, ТД

„Приста“ - Русе

Зимен пешеходен лъчев поход „Шипка“ 2010 - март, Стара планина, ТД „Приста“ - Русе

Нощно традиционно спускане със ски от Черни връх до х. „Кумата“ - март, Витоша, БТС, ТД „Черни връх“ - София

Учебен център „Мальовица“

Ски техника - начално обучение - февруари, УЦ „Мальовица“, БТС

Ски техника, усъвършенстване - февруари-март, УЦ „Мальовица“, БТС

Срещу зимните депресии

Според Световната здравна организация близо 20% от жителите на планетата са изпитвали силна зимна депресия, около 20% имат опит с подобни състояния, а останалите не дават категорично потвърждение, но си спомнят за подобни настроения. Смяната на сезоните предполага и промяна в храненето, което води до липса на някои хранителни вещества. Получава се разстройство в концентрацията, чувство на самота, понижено самочувствие и лошо настроение или неоправдан глад. Всички тези симптоми са признак на депресията. Ето няколко конкретни съвета за повишаване на настроението по време на тъжните зимни месеци: Щадете тялото си. Уверете се, че се храните балансирано, с диета, богата на плодове и зеленчуци. Увеличете консумацията на риба и висококачествени протеини, ограничете приема на рафинирана захар. В допълнение към всичко това добавете и мултивитаминен комплекс, богат на витамини от група В, като В6, В12, и тиамин, които могат бързо да се изчерпят от орга-

низма, когато тялото е подложено на зимния стрес. Не се претоварвайте с излишна консумация на храна и пийте повече течности. Свикнете всяка вечер преди лягане да изпивате чаша хладко прясно мляко. При зимното понижаване на тонуса на организма се наблюдава безсъние при много от потърпевшите. Главно от липсата на движение и изразходване на енергия. За да облекчим чувството на тревожност, източната медицина съветва да капнем няколко капки лавандулово масло на възглавницата или да спим върху билковите възглавнички. Чувството на отпадналост е класически синдром при зимните депресии. Общуването с приятелите и семейството ангажира ума и ни принуждава да мислим конструктивно. Помага за преодоляване на чувството на отпадналост, безпричинна тревога и объркване. Умереното физическо натоварване от полза. Опитайте да си създадете навик да правите гимнастика или да спортувате редовно. Спортът е предпоставка за добро самочувствие и повишен жизнен тонус. Плувайте, ходете на фитнес или

се запишете в курс по самоотбрана. Ако не ви достигат време или воля за това, просто правете чести разходки на чист въздух. Кратките разходки само по десет минути три пъти на ден са достатъчни да възврат доброто самочувствие и жизнената енергия. Липсата на светлина е до-

казан причинител на зимните депресии. Според медиците научното название на това състояние е „фото-зависима депресия“, която на свой ред се отнася към т.нар. сезонни афективни разстройства (САР).

Обичайните симптоми на заболяването са униние, апатия, постоянно чувство на умора, понижена работоспособност, сънливост, повишен апетит, лошо настроение, повишаване на телесното тегло. Пробле-

мът със зимната депресия има просто решение - повече светлина.

Ежедневната чаша червено вино или чай от женшен също помагат за преодоляване на сезонната депресия.



Метаморфози

Извършете метаморфозата по същия начин, както и по-горе.
- Най-дългата река на Балканския полуостров, гранична между Гърция и Турция:
1. Туристическа торба.
2. Река в Русия, вливаща се в Берингово море при едноименен залив.
3. Туристическа хижа на Витоша.
4. Френски футболист, играещ в отбора на Левски - София.
По този начин се изкачихте на най-високия връх на Средна гора.

Изкачете последователно и двата върха, като започнете най-напред с връх Вихрен. Това може да стане, като прибавяте по една нова буква и евентуално при нужда разменяте местата им.
1. Герой от испанския ТВ сериал „Синьо лято“.
2. Наша планина между Витоша и Рила.
3. Аржентински писател (1914-1984) - „Тъмната река“.
4. Испански футболен отбор.
5. Остатъчен продукт при производството на захар.

М	А	Р	И	Ц	А
1					
2					
3					
4					
Б	О	Г	Д	А	Н

В	И	Х	Р	Е	Н
1					
2					
3					
4					
5					
М	У	С	А	Л	А

Азбука

Като използвате всичките останали букви от азбуката, получите (само в отвесната посока) осем думи. Задължително условието е всички думи да са съществителни имена!

А		Ъ	Я			
	И			У	Е	О

Отговори

Метаморфози

1. Раница.
2. Анадир.
3. Родина.
4. Бардон (Седрик).

1. Хавиер.
2. Верила.
3. Варела (Алфредо).
4. Алавес.
5. Меласа

Азбука

(Само отвесно):
Байц. Джип. Гърч. Тях. Кум. Свещ. Фьон. Шлюз

Подготви: **Живко ДАНДАНОВ**

**В САЙТА НА
БТС -
www.btsbg.org**

можете да намерите информация за: стоте национални туристически обекта, телефони и адреси на туристически дружества и хижи; клубове в състава на БТС и федерации; история, цели, нормативна уредба и управленска структура на БТС.

Планинска
спасителна
служба



www.pss.bglink.net

При нещастен случай
дежурни телефони:
GSM: 088 1470
за абонати на MTel и
VIVATEL
0887 100 237/238
- за абонати на останалите оператори;
02 963 2000
стационарен телефон

Загубихме

**КРЪСТИНА
БОТЕВА**
на 87 г.

Нейният съпруг Илчо Ботев навремето построи заслона и след това хижа „Соколна“ на южния склон на Калоферска Стара планина - над казанлъшкото село Габарево. Кръстина посрещаше всички туристи усмихната с неизменната погача с еделвайс. Всички, които я познават и помнят, се прекланят пред нейните добри дела като хижарка.
Поклон пред паметта ѝ.
Георги Чорчопов

**ЦВЕТАН
МАРКОВ
ЦОЧЕВ**
/Цац/
(27.04.1949 г.-
31.01.2010г.)

Цветан Марков бе дългогодишен секретар на Туристическо дружество „Драгоица“ - Ябланица. Прекрасен човек, неуморим организатор и турист, той бе пример за всеотдайност, безгранична любов към хората и красотата на природата.

Поклон пред светлата му памет!

Колегите от БТС



Издава: Издателска къща „Ехо“ ЕООД
Изпълнителен директор: Мариана Филчева
Адрес на редакцията:
1000 София, бул. „Васил Левски“ № 75, ет. 5, ст. 525
Тел: 02/ 93 00 680; Факс: 02/986 22 55; ISSN-0205-0943
e-mail: eho@btsbg.org; www.btsbg.org

Срокът за приемане на материали е до 20 число на съответния месец

ОТГОВОРЕН РЕДАКТОР: Нина Мишкова

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ: Милен Вълков – председател на СБЖ; проф. д-р Витан Влахов; инж. Иван Петров – председател на Българската асоциация по картография; доц. Сандю Бешев – алпинист, историк на българския и световния алпинизъм; Георги Кърпачев – председател на Републиканската комисия по маркировка при БТС, доц. Кънчо Долапчиев – НСА, катедра ТАОС;

Графично оформление и предпечат: Милен Алексиев

Печат: „Дружба“ АД



Ваканция'2010

Международна туристическа борса - Национален дворец на културата (25–27 февруари)

По традиция Информационният център на БТС редовно участва в Международната туристическа борса, която тази година ще се провежда от 25 до 27 февруари в НДК. Там туроператорски и турагентски фирми, хотели, общини и туристическите информационни центрове към тях представят своя туристически продукт, участват също и фирми от чужбина: Гърция, Турция, Хърватия, Словения, Австрия, Испания, Италия и други.

На щанда на Информационния център на БТС туристическите гружества от страната

имат възможност да предлагат и рекламират своите обекти и услуги. Там ще намерите и рекламната брошура на Инфоцентъра на БТС с новата програма за 2010 г., нея можете да откриете и в интернет страницата на БТС след 10 февруари и в офиса на Центъра – бул. „В. Левски“ и ул. „Гурко“ – подлеза. Както обикновено, на щанда можете да закупите и туристическа литература: карти на планините на България, книжки и карти на Стоте национални туристически обекта, пътеводители, членски марки на БТС, вестник „Ехо“ и др.

Сняг ще има

Напомняме ви, че Учебен център „Мальовица“ организира ски училища, курсове за планински водачи, индивидуални почивки на най-изгодни цени. Клиентите на Школата ползват допълнително намаление на ски гардероба и на картите за ски влекове.

Цените за пълен пансион за ученици е 25 лв. на ден, за възрастни – 28 лв. на ден. По заявка се осигуряват ски учители. Пътят се почиства и опесъчва. Телефон за резервации: 0882 966 320.

Х. „Алеко“ – 1810 м н.в. Районът на хижата е подходящ за организиране на ски и сноуборд училища за възрастни и деца.

Курсовете са 5-дневни и съботно-неделни.

Цени за ученици – 5-дневни и съботно-неделни:

215 лв. (цената включва: транспорт, екипировка, обучение).

Цени за възрастни – 5-дневни



за радост на скиорите

и съботно-неделни:

220 лв. (цената включва: транспорт, екипировка, обучение).

200 лв. (без транспорт, само екипировка и обучение).

200 лв. (без екипировка, само транспорт и обучение).

За допълнителна информация и резервации:

Инфоцентър – БТС, бул. „В. Левски“ и ул. „Гурко“ – подлеза,

02 980 12 85,
0882 966 320, 0882 966 319.

Материала изготви
Тони Ушева



ЕХО КРАЙ ВОДОЕМА

В наши дни подледният риболов се радва на голяма популярност, макар климатичните условия на страната ни да не дават кой знае какви възможности. При нормална зима и задържали се продължителни студове затворените водоеми замръзват за период от месец-два, обикновено през януари-февруари, а някои, разположени в планински райони, имат и доста по-удължено разписане за подледен риболов. Но ако зимата се окаже мека (такава не са рядкост през последните години), ледът, ако изобщо го има, е нестабилен и краткотраен.

Нека започнем с правилата на безопасност, за да се превърне стъпването на ледения похлупак в удоволствие и приятно изживяване, без да се допускат безумни рискове. В началото на ледообразуването ледът е най-здрав и надежден, като това личи най-вече по структурата и цвета му. Прозрачният, тъмен лед, с дебелина от 7-8 см, позволява безпроблемно стъпване, докато впоследствие, заради температурните колебания, предизвикващи смалване и после удебеляване на ледения слой, структурата му се променя, става шуплест, придобива матов цвят и няма нужната здравина, дори да е дебел 10-12 см. Все пак, прието е за надежден лед да се говори

при дебелина поне 10 см. Именно това е границата минимум и за организиране на риболовни състезания от международен мащаб.

Ледобурът е първото пособие, с което трябва да се снабди един зимен риболовец. Дупченето на леда с брадва или друг остър предмет е нецелесъобразно, дори опасно. По-нататък, освен риболовните пособия, нужно е да разполагаме с подходящо за минусовите температури облекло, дълго въже, спасителна жилетка (като резервни варианти – стиропорно кубче или надуваема възглавница).

Подледният риболов – зимно шоу, страст или безумие



като бели и торни червеи, пинки, хирономуси. Класическата зимна блесна представлява издължена имитация на рибка, със запоена единична кука в тялото ѝ. При работа с нея се ползва сравнително къс (до 2 м) прът с чувствителен връх и подходяща макара с тънко влакно (0,14-0,16 мм). Линията със завързаната блесна се спуска до дъното и започва припомпване с отвивист мах, при който блесната се издига на 50-60 см от дъното. Следва пауза от 2-3 секунди и спускане обратно до дъно, пак пауза и ново издигане. Другият вид примамка и мормишката. Това творение на руската риболовна школа се разработи много през последните години и освен класическите оловни мормишки във вид на малко топче със запоена кука в него сега на пазара се предлага огро-

мно разнообразие от модели – като вид на метала, големина, форма и цвят. Мормишката работи и самостоятелно, но още по-ефективна е с добавка от естествена стръв на куката. Ползва се съвсем къса пръчка с монтиран на върха показател на кълване – кивок, който представлява много чувствителна пластина, отразяваща всяко докосване до стръвта. Влакното също е съобразено със спецификата на риболова и не бива да надвишава 0,10 мм. Движенията на мормишката са далеч по-нежни и внимателни, няма ги резките махове като при блесната. Идеята е чрез леко издигане, подръпване, усукване или само почукване на влакното да се придаде някакъв живот на дребното метално късче и то да привлече вниманието на рибите, имитирайки дънна животинка. Със зимна блесна се лови предимно костур (по-рядко други хищници), докато мормишката работи еднакво добре и за костур, и за бабушка.

Нека набележим и възможните маршрути за подледен риболов, добили популярност през последните години у нас. Най-рано замръзват родопските язовири „Широка поляна“ и „Голям Беглик“, едва по-късно към тях се присъединява язовир „Батак“, който се счита за Меката на подледния риболов в България. Стабилната му популация от костур привлича хиляди любители на екстремните преживявания, които успешно комбинират риболова с туризма. В Софийско популярни зимни дестинации са язовирите „Алино“, „Веринско“, „Огняново“, „Панчарево“, разбира се, при задължителното условие да са хванали здрав лед.

Младен Добрев